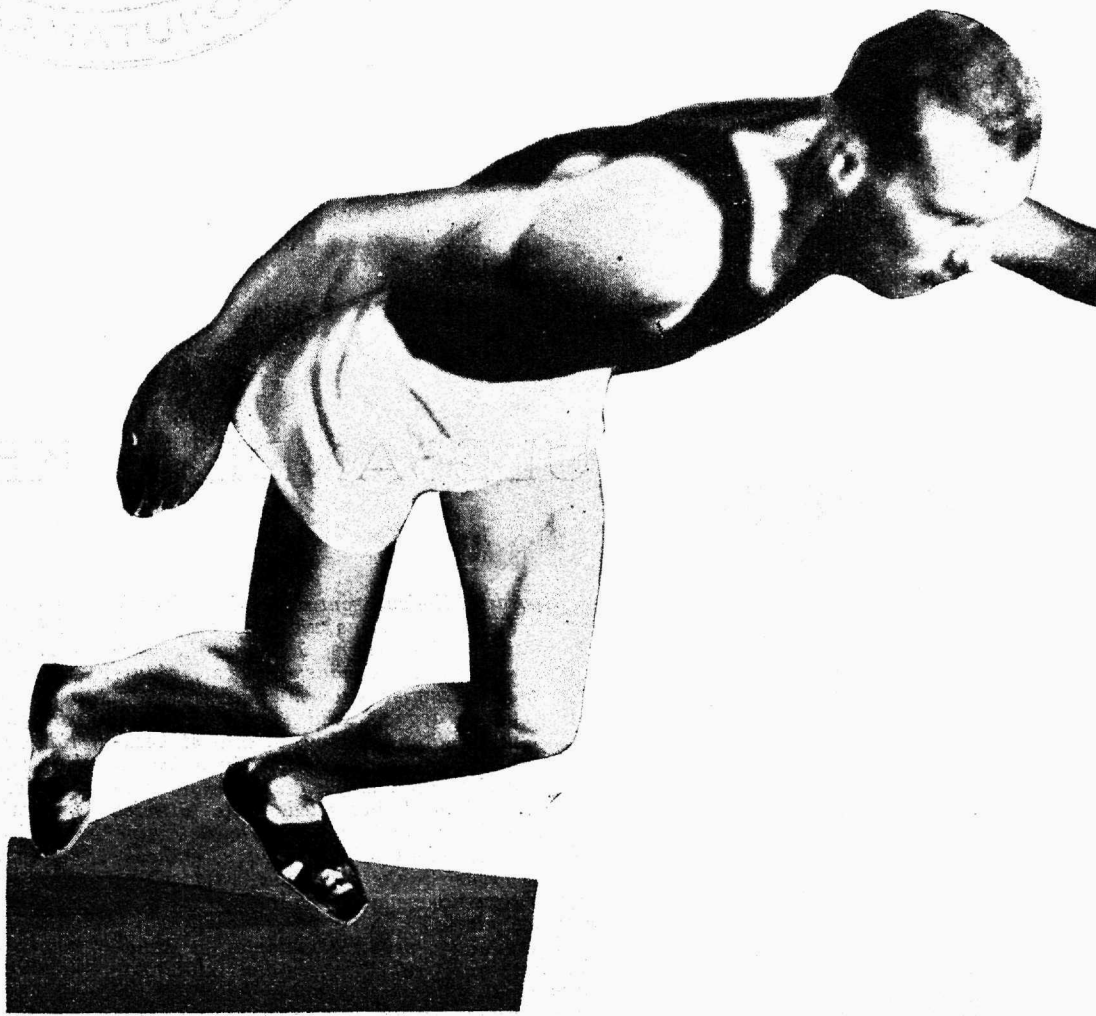
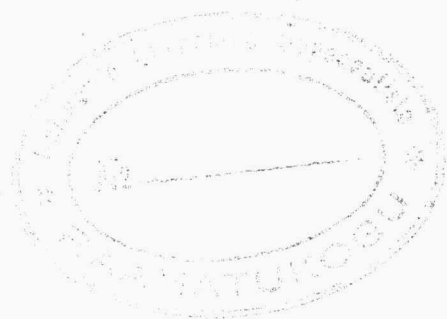

EESTI

25
/

S

POORDILEHT

NR. 7

JUULI

1935

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

16. AASTAKÄIK

Nr. 7

JUULI

1935

Toimetaja: A. ADORF. Toimkond: mag. E. Grünberg,
dr. E. Kirschenberg, A. Kleinberg ja T. Muru.

Toimetus ja jaotus: Tallinn, Raekoja pl. 9, tel. 444-28

ÜLESANDEID KESKLIIDULE

Spordijuhtimise tsentralisatsioon Eestis on tarviduse suuremas ulatuses teostatud. On saavutatud juhtimise ühtlus, mille puudumine varematel aegadel suuresti pidurdas spordiliikumise arenemist võimsamaks kui ta on praegu. Kuid tsentralisatsioon lisab kohustusi ja ülesandeid, millest keskliit peamise juhtiva asutusena juba ise on väga hästi teadlik. Alljärgnevalt olgu meele tuletatud need ülesanded, mille täitmist varem asjatult oodatud. Meeletuleamine süinkohal ei toimu mitte kartuses, et keskliit need vast saaks unustada, vaid püüus asja valgustamisega kaasa aidata ülesannete täitmisele.

Enne kõike peab tähendama, et kehalise kasvatusel riiklik korraldus, mille kasuks omal ajal alustas aktsiooni TSK, on osaliselt juba teostatud, nimelt juhtimise tsentraliseerimise osas. Kuigi meil pole asutatud mingisugust spordikoda, siis praegu asendab seda reorganiseeritud keskliit. Et ta nimi on keskliit ja mitte spordikoda, sellel pole olulist tähtsust, peasi, kui on olemas asutus, kes täidab nõutavaid funktsioone. Edasi peab ütleva, et nüü nagu maailmas on kuningriike, vabariike, diktaatorriike jne., siis ükskõik milline riiklik kord püsib alluvaid rahul-

davana seni, kuni valitseb usaldus juhtide vastu. Spordijuhtimise kord on võrreldav riikliku korruga ja ka siin peab valitsema usaldus juhtide vastu. Praegusel korral võib heameelega nentida, et spordiringkondades on täieline usaldus peajuh- tide vastu, isegi suurem, kui kunagi varem. See loob täielised koostöö võimalused.

Meie spordijuhtimise ühtlus on suurem kui vahest üheski teises riigis. Ja seejuures ei ole ta diktaatorlikult sunnitud, vaid kõigi ringkondade vabast tahtest. Mainime: spordiühingud moodustavad eri- ja maakondlikud liidud ning vastavalt sellele valivad spordiühingute esindajad eri- ja maakondlike liitude esimehed; eri- ja maakondlike liitude esimehed keskliidu juhatuse, pealeselle valivad eriliitude esin- dajad keskliidu esimehe, kellel see- ga on kõikide liitude ja viimaste kaudu ka kõikide spordiühingute usaldus. Ning veel edasi on spordijuhtimise ühtlusele eriti sood- dus see asjaolu, et keskliidu esimees on üht- lasi kehakultuuri sihtkapitali valitsuse esi- mehiks, seega vabariigi valitsuse usaldus- mehiks. Pealeselle on osa keskliidu juha- tustükmeid ühtlasi keh. kult. sihtkapitali-

valitsuse juhatusliikmeteks. Tsentralisatsioon ja ühtlus on seega täiuslik ning ühtlasi tugevas sidemes riikliku võimuga.

Võimane kärbe oli toodud selle selgitamiseks, et meil puudub tarvidus mingisuguse uue kõrgeima spordinähtuse asutamiseks. Kuid nüüd tuleme kirjutuse tuuma juure. Midagi süiski veel puudub. Puudub nimelt otsene side kehalise kasvatusga kaitseorganisatsioonides ja koolides. Ja kuna kehaline kasvatus saab olla süstemaatiline ja hästi viimistletud üksnes siis, kui ta haarab inimest ühtlaselt ja kavalikult nii koolis, kaitseväes kui ka väljaspool või pärast neid, siis see side tuleb tingimata luua. Kuid kuidas?

Kõikide ühendamiseks mõne uue kõrgeima instantsi asutamine pole mõeldav, sest nagu ülal selgitatud, on kesklüü selleks küllaldaselt tugev. Tuleb leida teine tee. Ja selle otsimisel kerkib päevakorda kehalise kasvatusseaduse väljatöötamise vajadus. See on kesklüü esimesi ülesandeid.

Kesklüüle antagu seadusandlikul teel volitus ühtlustada kehalist kasvatus koolides, kaitseväes, spordiorganisatsioonides, et tekiks pidev, katkematu side algusest lõpuni. Kaitsevägi ja koolid säilitavad oma spordi-autonoomuse, kuid jälgivad selle kõrval üldisi kehalise kasvatusseaduse juhtnööre.

Oma uue ülesande täitmiseks peab kesklüü oma tegevust laiendama. Ta peab juure looma spordialade teadusliku uurimise osakonna, tervishoü-osakonna laboratooriumiga, ta peab oma juhtida saama kehalise kasvatusseaduse instituudi Tartus jne. Mõistagi nõuab kesklüü tegevuse laiendamine kulusid, mida kesklüü ei suuda ise katta. Riiklik abi kehalise kasvatusseaduse alusel osutub tarviliseks.

Edasi läheme teise suure ülesande juure.

Üleriikliku kehakultuuri näituse puhul l. a. mainisin E. Spordilehe l. a. juulikuunumbri ilmunud kirjutuses „Teel suurmale tervisele“ kiitvalt, et kaitsevägi oli esinenud näitusel väljapanekutega rahva tervisliku seisukorra ja kehalise arengu kohta. Sarnased väljapanekud leidsin väga vajalistena, sest statistika on häid aitajaid uute abinõude ja suundade leidmiseks. Kuid kahjuks haarasid kaitseväe väljapanekud ainult üht osa rahvast, s. t. kaitseväge

kuuluvat. Sellepärast avaldasin vastupidist kiitust kehakultuuri sühtkapitali valitsuse, koolivalitsuste, võimlemispetajate seltside, spordiorganisatsioonide jne. kohta, kellel oleks pidanud olema küllaldaselt võimalusi kaitseväge eeskujul andmete kogumiseks ja nende avaldamiseks, mis oleks annud täiuslikuma pildi kehalisest kasvatussest ja rahva tervislikust seisukorrast.

Küsisin: kas on siin tegemist tsentralisatsiooni puudumisega, kuigi tsentralisatsioon meil on igasuguseid, või lubamatult külma suhtumisega näitusele? Tegelikult oli tegemist nii ühe kui ka teiselega. Neid andmeid ei oldud kogutud, ja kuigi neid vahest oleks saadud veel koguda, siis oli takistuseks külm suhtumine näitusele.

Peab ütleva, et sportlaste arengust annavad meil praegu ainsana pilti rekordid, tehnilised saavutused, väravad, võidud, kaotused jne., kuid sportlaste arstiteaduslik järelevaatus ja uurimine lonkab tugevasti. Vähe on neid seltse, kus enne hooaega ja pärast selle lõppu sportlased arsti kontrolli alt läbi lähevad. Ometigi on vähemalt sääraseltki saadud andmed väga vajalised pildi saamiseks sportimise hüvedest või, võib olla, ka kahjustest, et selle najal paremini korraldada kehalist kasvatus.

Leiän, et kesklüü, kui pea-tsentralisatsioon, peaks tulevikus nõudma või ise juhtima andmete kogumist sportlaste kehalisest arengust. Parimini teostatav on see sel puhul, kui kesklüü juure on loodud spordi teadusliku uurimise osakond.

Kolmanda suure ülesandena tuletan meele spordi-ajaloo koostamist, mille kohta E. Spordilehes juba paaril korral on sõna võetud. Mida rohkem viivitamist, seda raskem on pärast ajaloo koostamine. Kesklüü peaks võimalikult lähemal ajal moodustama vastava toimkonna või määrama isiku, kes võtab endale initsiatiivi.

Spordijuhtimise reorganisatsioon mõistagi tähendab uut tegude ajajärku. Suvi on tavaliselt puhkuseks, mille tõttu sel ajal kesklüü koormamine suurte ülesannetega ebasobiv, pealegi kui puhkust vajavad nii juhid kui ka ametnikud. Kuid talvel loodame seda innukamalt tööle asuda. Käesolev kirjutus on avaldatud ses mõttes, et pakkuda aegsasti alust kaalutlemisteks ning uute mõtete leidmiseks ja sõelumiseks.

A. ADORF.

KOIT ANNAMAA: ≡≡≡

Rohkem vasaraheitjaid!

Kuidas vanasti heideti vasarat. — Vasaraheite stiilist ja treeningust nüüd

✿
=====
✿

K. ANNAMAA VASARAHEITEL.

Hoovõtmine esimeseks pöördeks. Vasar on jõudmas vasakule kõrgeimasse seis. Kahjuks on pildil jalgade seis nägemata, selle tõttu näib nagu oleks kehaseis liig püsti.

✿
=====
✿

Vasaraheite hällimaaks on Iirimaa, kus see spordiala oli nagu rahvusspordiks. Iseloomustav on, et praegugi on Euroopa parimaks vasaraheitjaks, n. n. nimetatult vasaraheitjate kuningaks, irilane Pat O'Callaghan, kes oli olümpiavõitja Amsterdams ja Los Angelesis. Veel tänava püstitas ta uue isikliku kui ka Euroopa rekordi — 56.25, millest kaugemale on maailmas küündinud üksnes ameeriklane Pat Ryan, kelle 57.77 on maailmarekordiks juba 22 aastat.

Mujale Euroopasse tuli vasaraheide läinud aastasajandi viimasel aastakümnel. Sel ajal oli vasaratel praegustest erinev kuju. Puudus kett, mida asendas hispaania pillirootoru, mis erisuguselt kinnitatud raudkuuli külge. Heideti ilma pöörateta ja parimateks tagajärgedeks oli tavaliselt 20—25 m.

Eestis kuulub vasaraheide vähem arenenud kergejõustiku-alade hulka. Esimesteks selle ala spetsideks Eestis olid vennad E. ja A. Klumbergid, kes praegugi tunnevad seda ala tehniliselt kõige paremini. Esimese

eestlasena vasaraheites üle 40 m küündida õnnestus alles minul — 1933. a. L. a. saavutasin Torino-katsevõistlustel ka üle 50 m, täpsemalt 50.98, millist tagajärge nende ridade kirjutamiseni veel pole korranud.

Vasaraheide on üks kaunimaid kergejõustiku-alasid. Kuid siiski mitte raskeimaid, nagu seda ekslikult võib-olla arvatakse.

Millegipärast on kujunenud vaade, et vasaraheites olevat eeldusi tõesti heade tagajärgede saavutamiseks üksnes suurtel, n. ö. ülikehakatel meestel. See vaade näib ka paikapidavana, kui vaadelda enamikku maailma vanemaid, paremaid vasaraheitjaid, kes on 35—40-aastased suurte kõhtudega „papid“. Kuid viimasemal ajal on hakanud esirinda tungima rohkem sihvakad noored, nagu seda võisid tallinlased nentida ka G. Hannula kohta, kes ÜENÜTO rahvusvahelistel võistlustel ületas minu nimel olnud staadionirekordi. Vasaraheitest on asjata tehtud üliraske „kaliibriga“ meeste monopol. Tegelikult ei heideta seda 7,257 kg raskust traatvarrega kuuli mitte üksnes jõuga, vaid rohkem oskusega. Täidlase kehaga ja keskmise kasvuga mees võib stiili äraõppinult küündida vägagi heade markideni.

Iga mehe ala vasaraheide siiski ei ole, sest heitjal peab ikkagi olema tugev, jõuliselt hästi arenenud keha. Kellel ei ole neid omadusi, sellele näib vasaraheide tõesti raskepärase spordialana. Alul on ta raske siiski kõigile. Paljud, keda olen näinud esmakordselt tegevate heiteid vasaraga, misjuures vasar neid pannud jalgadel tuikuma, on nagu ühest suust kaevanud: „Tapab, kurivaim, ei mina suuda!“ Kuid ega tagajärge saavutata ilma vaevanägemiseta, ilma treeninguta. Ja kuna vasaraheide nõuab alul väga suurt pingutust, enne kui küünditakse tagajärgedeni, siis see asjaolu ongi põhjustanud vasaraheitjate põua Eestis.

Muude spordialadega võrreldes on vasaraheite suureks erinevuseks, et siin jäävad heite vältel jalad peagu sirgeks. See asjaolu ongi vahest põhjuseks, et vasarat saab hästi heita, ja koguni vahest paremini kui varem, vanemas eas, millal jalad hakkavad kangemana vanadusest. Mõistagi ei tarvitse sellepärast siiski ihata jalgade kangenemist, sest neid n. ö. kangestada saab ka noorusjõuga.

Enne asumist vasaraheite stiili detailiseerimisele pole üleliigne valgustada teoreetilist alust, mis selgitab kõigi üksikute liigutuste otstarbekohasust.

Teoreetiliselt võib heite arendamisel eraldada kolme osa:

1) Tsentrifugaalne jõud, mis kõige mõjuvam tegur tagajärje saavutamisel, arendatagu maksimaalseks.

2) Tsentrifugaalsele jõule lisatagu võimalikult tugev käte jõuga ning kogu keha raskusega sooritatav vedu ja lõputõmme.

3) Nim. jõukomponentide arendamisel, s. o. hoo suurendes, säilitatagu keha tasakaal.

Võimas, kuid siiski piiritletud käte ja kogu keha vedu arendab tsentrifugaalset jõudu, mida aga halvab liig suur hõljutamine. Ja edasi: kahe esimese nõude täitmisel tuleb silmas pidada ka kolmandat, s. o. keha tasakaalu säilitamist. Liig hoogne tsentrifugaalse jõu arendamine, samuti liig hoogne hõljutamine häirivad keha tasakaalu. Kolmanda nõude teostamine on võimalik üksnes siis, kui tsentrifugaalset jõudu tekitav hoog ja keha hõljutamine toimub keha tasakaalu säilitamise tingimustele nõutavas ulatuses. Kõigi kolme nõude ühiseks sihiks on kõigi komponentide edukas vastastikune liitumine ja täiendamine. Üksnes siis võib jõuda hea resultaadini. Et saavutada tarvilist koostööd, selleks on mõningad stiili „nõksud“, millest räägime allpool hiljemalt.

Algasendis asetatakse heiteringi tagaääre juures seljaga heitesuunas; jalad on harkseisus — 30—40 sm üksteisest. Kui jalgade vahe on suurem, siis võtavad pöörded liig palju ruumi, eriti kolme ja rohkema arvu pöördetega heite sooritamisel, milleks heiteringi diameeter võib jääda ühikeseks. Lisaks häirib liig suur jalgade vahe keha tasakaalu.

Vasara käepide haaratakse nii, et vasak käsi asetatakse alla ja parem peale. Vasar on heitjast paremal tagasektoris nii kaugel, et heitja peab veidi kummarduma esisektorisse paremale, et ulatuda sirgete kätega haarama vasara käepidemest. Vasara kuul ei tarvitse olla heiteringis, kuna see vastavalt määrustele võib veel keerutamise ajal puudutada maapinda. Tsentrifugaalne jõud saab alguse vasara keerutamisest, mis alustatakse nii, et vasarat veetakse kergelt (mitte nõksude kaupa) kord-korralt kiireneva hooga. Samal ajal sirutatakse ja õgvendatakse selg pöörde suunas. Siis vasar pannakse pöörlema käte ja selja jõul mööda 45°-list ringikujulist rada, mille madalaim punkt on heitjast paremal esisektoris ja kõrgeim vastaspunktis. Keha on seejuures veidi kõikuvaks teljeks.

Algkeerutamise ajal, millal jalad püsivad kohal, on põlved veidi kõverdatud ja tasakaalu säilitamiseks kere tõmbub vastaspoole vasarast. Keerutamine toimugu rahuliselt areneva hooga. Algkeerutuste arv on tavaliselt kolm. Kui neid on vähem, siis vasar ei saa küllaldaselt tugevat hoogu. Rohkemate keerutuste puhul võib aga hoog minna liig tugevaks, mille tagajärjel võib kaotada keha tasakaalu ja... katkeb tsentrifugaalse jõu arendamine.

Heitepöörded, mille vältel keha on pöörlevaks teljeks ja vasar seniselt liigub 45°-list kallakut mööda, kuid veidi elliptilist rada, algavad siis, kui vasar neljandat korda on jõudnud kehast paremale oma madalaimasse seis. Pöörrete täpse algmomendi määramine on esmajärguliselt tähtis heite õnnestumisele, samuti kiiruse ja tasakaalu säilitamisele.

Pöörded teostuvad vasaku jala nina ümber, selle olles heitesuunas liikuvaks teljeks. Kui keha raskuspunkt pole viidud küllaldaselt vasakule, siis selle tagajärjel juba teisel või kolmandal pöördel võib kujuneda vältimatuks väljaastumine ringist — paremale.

Kergemakaalulised heitjad püüdku pöörrete ajal tingimata säilitada ühendust maaga. Vasak jalg liikugu heitesuunas edasi alles pärast seda, kui parem jalg on jõudnud keskjoonest paremale maha. Jalad olgu pingevabad. Vastasel korral häiritakse keha tasakaalu ja pöörded ei kujune sulavatena. Või kujuneb paratamatuks ringist väljaastumine või vähemalt ebasobiv lõppasend äraheitteks.

Raskemakaalulised heitjad võivad ju pöörideid sooritada hüppeliselt, kuid see pole siiski soovivat, sest hüppeline hoog pidurdab tsentrifugaalset jõudu.

Tavaliselt tehakse 3—4 pööret. Kahe pöördetega ei suudeta arendada küllaldaselt hoogu. 3—4 pöörde puhul sooritatagu vahepealsed pöörded samuti nagu esimene.

Nii heideti vasarat vanasti.

Jalad liiguvad samavõrdsesti edasi ja hoog suureneb ühesaselt.

Viimasel pöördel vasar liikugu juba maksimaalse kiirusega, mida saavutatakse keha hõljutamisel endisest veel paremale poole. Öieti on see iseendast vältimatu keha tasakaalu säilitamiseks. Viimasel pöördel moodustab vasara tee piklikuma ellipsi. See on vajaline hea lõpptõmbe asendi saavutamiseks. Samuti peab keha jõudma vasara ette. Jalad, mis seni olnud erilise pingutuseta põlvedest veidi kõverdatud, sirgnevad nüüd järsult.

Vasar rebitakse esisektorist paremalt sirgete kätega ja selja õgvendamisega jõuliselt vasakule kõrgeimasse seis. Säärane jalgade, käte ja selja ühine võimas vedu võimaldab pika lõputõmbe. Mida enam vasar on jõudnud kehast vasakule, seda lühem tuleb lõputõmme. Sellesse ebasobivasse asendisse satutakse siis, kui vasara hoog on liig tugev, võrreldes keha võimaliku pöördekiirusega. Selle vältimiseks tuleb vasara tee viimasel pöördel teha pikemaks käte võimalikult suurema väljasirutamisega. Järgneb lõputõmme, mis hästisooritatult tunduvalt suurendab heitekaugust, mis on olulisim heite sooritamisel.

Lõputõmbe sooritavad käed ja jalad üheaegselt.

Eesti poksi ajaloost

Poks kuulub õieti nooremate Eestis harrastavate alade hulka. Võib öelda, et laiemate hulkade spordialaks hakkas ta muutuma alles kümme aastat tagasi, s. o. 1925. a. See aasta on seotud suurte üritustega poksi alal, mis lõppeks on viinud rusikasporti ta praegusele alusele ja kõrgusele. Enne 1925. a. harrastasid Eestis poksi ainult v.-s. Sport ja E. s.-s. Kalev, kellele seega kuulub au olla Eesti poksi-pioneerseltsideks. Kaugemale neist seltsidest poks peagu ei ulatanud, rääkimata provintstest, kus poks tunti peamiselt ainult nime järgi. See asjaolu häiris tolleaegseid poksifanaatikuid, nagu V. Einmani, H. Nirki, M. Valget, vendi Matsoveid j. t., kes tulid mõttele asutada poksi eriorganisatsioon, et viia poks laiematesse raamidesse. Majanduslikel põhjustel eriorganisatsiooni asutamine siiski ebaõnnestus, kuid selle asemel koonduti Tallinna NMKÜ juure, kelle tolleaegseks kehalise kasvatuse juhiks oli ameeriklane Kempa. Viimane oli poksist eriti huvitatud ja juba oma algatuselgi astunud samme NMKÜ juures poksiklubi ellukutsumiseks.

Ülalinimetatud poksifanaatikute liitunud NMKÜ-ga hakati korraldama kursusi, millest osavõtjaid oli tihtigi 70—80 noort. Neist kursustest on võrsunud rida pärasisti kuulsusi, nagu K. Tender, E. Mislner, O. Valdman j. t. Peeti ka klubivõistlusi Riia NMKÜ-ga.

Kuid kolmanda poksi harrastava organisatsiooniga ei piirdunud veel kandepinna laiendamine. Poksi oli vaja viia ka provintsi. Sama ameeriklase Kempa mõ-

jutusel korraldas esimesed poksikursused Tartus sealne NMKÜ. Mul on värskelt meeles minu ja minu venna väike viperus Tartus poksikursuste eel, mille jutustan vahepalana.

Olime määratud Tartu kursuste juhtideks ja sõitsime kohale kokkulepitud ajaks. Kuid jaamas ei kohanud me ühtki vastuvõtjat, kuigi oli lubatud vastu tulla. Otsustasime asuda võõrastemajja. Toa üürinud, hakkasime otsima NMKÜ asupaika, et teada saada, millal kursused täpselt algavad. Esimene, kellega ametlikest isikutest kohtasime, oli H. Niiler. „Millal kursused algavad?“ küsisin temalt, enne end unustanut esitlemast. „Ei tea,“ sain vastuseks, „täna käidi meilt jaamas vastas, kuid treenerid ei saanud.“ Selgus, et poksitreeneritena oli oodatud Dempsey-taolisi mehi, nii et meid, kes, võib-olla, käisime vastuvõtjate kaenla alt läbi, neiks ei peetud.

Tartus äratasid kursused ootamatult suurt huvi. Kaasa löid ka teiste alade sportlased, nagu N. Feldman, K. Gern, A. Mitt jne. Neist kursustest on, muuseas öeldult, võrsunud vennad Lukkiniid, Miller, Laineste j. t. Vaevalt need kursused lõppenud, tuli Tartus anda veel ühed kursused, mis korraldati Kalevi juures Greenbaumi juhtimisel.

Ka Narvas tekkis huvi poksi vastu, ning sealne spordijuht, kadunud J. Metsatalu, kutsus sageli talinlasi poksi demonstreerimiseks, millele järgnesid kursused.

Keha sirutatakse julgelt ette heitesuunas, lähemale vasara kukkumise kohale. Tõmme sooritatagu sirgete kätega üle vasaku õla. Seda selleks, et anda vasarale võimalikult kõrgemat lendu. Önnestunud lõputõmbe puhul vasar kukub väljale heitesuunas tõmmatud keskjoonest veidi vasakule. Vasara langemiskoha järgi võib hinnata lõputõmbe väärtust. Liig tugev lõputõmme võib anda nõrgema tagajärje kui keskmise tugevusega või koguni nõrk lõputõmme. Liig tugeva lõputõmbe puhul käed loomusunniliselt püüavad kõverduda, mille tagajärjel vasar liig järsult muudab oma lennusuunda ja vasar kukub kümme meetrit heitesuuna keskjoonest vasakule. Tundub küll, et kogu keha on annud oma viimase, kuid just see, liig kramplikult pingutatud heide, ei anna head tagajärge, selle asemel vähendab seda 5—6 m võrra. Teiseks: ka keha tasakaalu säilitamine on säärase heite puhul raske.

Pärast äraheiteta, s. o. käte vabastanut käepideme küljest, pööratagu keha, samuti jalgainad, heitesuunas. Reite siseküljed pigistatagu vastu üksteist. See takistab ringist väljalangemist.

Treeningule tuleb asuda kindlas usus endasse, et tulevikus küünditakse suursaavutusteni. Peale selle tuleb jälgida teooriat, ilma milleta suursaavutusteni küündimine oleks võimalik alles pärast võib-olla kümneaastast „rühkimist“.

Esmalt harjutatagu esimese pöörde sooritamist ilma äraheiteta. Järgmisele pöördele asutagu alles pärast esimese käteõppimist. Hoog suureneb iga jureõpitud pöördega, kuid koos sellega muutub tasakaalu säilitamine pöörde tegemise ajal ja äraheitel raskemaks. Üksnes hoolas treening annab heite kindluse.

Alul tuleb sooritada heiteid tasakaalu instinkti arendamiseks tihti ja palju. Kuid ei tule taotleda tagajärge, vaid heite ladusust. 3—4-pöördelisel heitel peavad jalad töötama automaatselt, pöörded peavad õnnestuma sentimeetrilise täpsusega, sest hoog kasvab niivõrd suureks, et esimesel-teisel pöördel tehtud eksimusi on kolmandal-neljandal võimatu parandada.

Stiili õppimisel on soovitatav kasutada kergert (5,44-kg) vasarat. Harjutatagu iga päev. Harjutustel kasutatagu kindaid, ka võib vasara käepideme mähkida riidega. Paljaste kätega heites tekivad sõrmedele juba esimesel treeningul „magusat“ valu tekitavad villid.

Talvel vasaraheitja peab kõigiti tugevdama keha. Harjutatagu tõstmist, kuid mitte lihaste kangestumiseni. Peale selle võimlemist ja vastupidavuse arendamiseks pisut jooksu. Kui võimalik, siis teha ka pöörded vasaraga — stiili, tasakaalu ja endakindluse saavutamise sihis.

Suvel harjutatagu ka teisi kergejõustiku-alasid, iseäranis aga heiteid ja hüppeid. Kuid mitte tagajärgedele, mis võiksid hävitada vasaraheitiks vajalise kindluse.

Ülal on toodud üksnes põhijooned. Mis puutub individuaalse stiili arendamisse ja individuaalsesse treeningusse, siis selleks on vajaline iga vasaraheitja isiku lähem tundmine. Individuaalse külje arendab iga vasaraheitja ise või teeb seda treener, kes väga lähedalt tunneb oma hoolealust.

Loodan, et minu käesolev kirjutus suudab kaasa aidata Eesti vasaraheitjate pere kasvamisega, mis seni on häbematu väike. Rohkem vasaraheitjaid! — siis areneb see ala meil paremini ja tõuseb ka Eesti spordi üldtase.

Nii kujunes 1925. a. tähtsaks murrangpunktiks Eesti poks suuremale arengule. Kandepind laienes Tallinnas ja provintsi kaudu ka kogu Eestis. Provintsiist on hiljem sirgunud rida meistreid ja internatsionaale. Kui enne 1925. a. oli peetud ühed esivõistlused ainult 1923. a., siis 1925. a. peale on neid peetud järjekindlalt iga aasta. Tänavused olid arvalt kaheteistkümnendad. Kuid 1925. a. oli Eesti poksile nii õnnelik kui ka õnnetu aasta. Õnnetu ses mõttes, et samal aastal sai surma H. Tamberg, keda võib lugeda Eesti kõigi aegade parimate rusikavendade hulka. Tema suureks teeneks oli E. s.-s. Kalevis poksile aluse panemine. Samal aastal lahkus kodumaalt Lõuna-Ameerikasse teine raskekaalu suurus, E. Klausner, kes nende ridade kirjutamise ajaks on jõudnud nii kaugele, et on poksitud koguni Primo Carneraga.

1926. a. esivõistlustest võttis osa juba kaheksa organisatsiooni: Sport, Kalev, NMKÜ, Tartu Kalev, ASK, Tallinna Võitleja, Paide Järvapojad ja Nõmme Kalju. Eelmise aasta kursantidest löid end meistritena läbi F. Lester, O. Valdman ja K. Tender. Läti üle saavutati maavõistluse-võit 24:23. Esmakordselt nähti Eesti pinnal kolme rahvuse — Eesti, Soome ja Läti — poksi. Seda Kalevi 25-a. juubeli võistlustel. Sügisel kaotati maavõistlus Soome vastu — 3:5. Eestile punkti tootjateks osutusid noored: J. Viikberg, Leiger ja K. Tender.

Edu jätkub ka järgmisel aastal. Maavõistluse võit Läti üle 5:3 ja eestlaste rahvusvahelised võidud ka mujal sisendavad usku Eesti poks arengusse. Selle tagajärjel kutsuti Eestisse Berliini kehalise kasvatuuse ülikooli poksiopetaja Gustav Schäfer. (Praegu on see mees Saksa poksikomisariiks ja Berliini olümpiamängude poksi-peakorraldajaks). Kuigi G. Schäfer viibis Eestis ainult üks kuu, suutis ta selle ajaga meie poksi tublisti edasi viia ja ette valmistada poksiastruktorite kaadrit.

Samal aastal võeti esmakordselt osa euroopavõistlustest, mis peeti Berliinis. Need olid arvalt teised (esimesed peeti 1925. a. Stokholmis) ja Eestit esindas Valter Palm. Ta sattus loosi tõttu kohe kokku belglase Rothiga ja kaotas. Belglane tuli neil võistlustel teiseks. (On huvitav märkida, et ka l. a. euroopavõistlustel Budapestis tabas eestlasi ebaõnn loosimisel: kohati esimesel matschil peagu eranditult nendega, kes pärast tulid kas meistriks või auhinnale.) V. Palm saab saksa lehtedes siiski kiita.

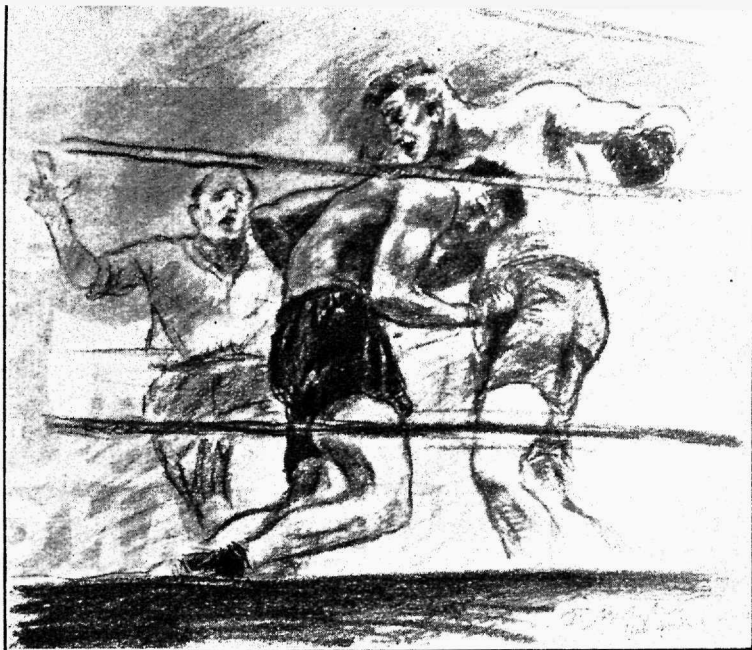
Sügisel saabus esimene võit Soome üle — 5:3.

1928. a. kujunes paigaltammumise aastaks. Võistlusi korraldati vähe, ka puudus hool järelole kasvatamiseks. Kaotati maavõistlused nii Lätile (2:6) kui ka Soomele (3:5). Ainsaks edu tunnuseks oli Eesti poks viimise olümpiamängude. V. Palm võitis oma esimese vastase — luksemburglase, kuid teise matschi kaotas hõbemedali-mehele argentiinlasele Loudinile.

Järgmise aasta esimene pool kujunes väga mannetuks. Tallinnas korraldati ainult ühed võistlused, needki klubimatschina Tartu ja Tallinna Kalevite vahel. See asjaolu pani poksijad liikvele, ning aprillis otsustati asutada Tallinna Poksiklubi, mille põhikirjale alla kirjutasi V. Palm, V. Einman, K. Tender ning N. ja P. Matsovid. Peaesmärgiks seati noorte kasvatamine ja võistluste tihedam korraldamine. Neist põhimõtetest on TPK kinni pidanud tänapäevani. 1929. a. saavutati siiski võit Soome üle — numbriliselt viigilise seisu 4:4 juures. Vanad olid veel head, kuid uusi polnud näha peale võrsumas.

TPK asus agaralt noori kasvatama. 1930. a. sügisel sai Kalev endale treeneriks ungarlase Geza Leitneri. See mees täiendab noorte ja vanade lihvi.

Samal aastal kaotati Soomele suurelt 1:7 ja 1932. a. 2:6 ning Lätile 3:5. Tühik noorte kasvatamisel oli eeskätt põhjustanud need kaotused. Poksiringkondades on sagedaseks vaidluseaineks, kas Eesti poks on tagasi läinud või mitte. Lahenduse toob 1932. a., mis ajaks paar aastat tagasi treeningut alustanud noored hakka-

Pliatsivisand MAX BAERI ja JAMES BRADDOCKI tiitlimatschist, milles viimane võitis punktidega 15 roundi järgi maailmameistri tiitli.

sid jõudma küpsusajajärku. 1932. a. on võistluste-riikas. Korraldati esimene turnee Poolasse, võeti vastu soomlasi klubimatschideks, peeti rida kodumaisi klubimatsche. Kõikjal on märgata uut edu.

Uue generatsiooni tähe all algas 1933. a., millal endised noored H. Freimuth, K. Käbi, N. Stepulov j. t. hakkavad saavutama rahvusvahelisi võite. Maavõistlus Soomega toob numbrilise viigi 4:4, kuigi Soome juba arvas Eestist kaugele mööda rühkinud olevat. 1934. a. korraldab TPK Eesti poksijate pikima võistlusturnee, Kesk-Euroopasse, kus osa võetakse ka Budapesti-euroopavõistlustest.

Viimased aastad on niivõrd lähedased, et Eesti poks edu märkimine kujuneb üleilgseks. See on kõigil värskele meele. Oleme jõudnud ajajärku, kus meil mitmes kaalus on rida võrdvõimelisi poksijaid, kellele järjest tuleb veel lisa. Ja kõige tähtsam: poks on tunnistatud olümplikuks. Eesti poksijate osavõtt Berliini olümpiamängudest on peagu kindel. Olümpia-aastal täitub ühtlasi 15 aastat Eesti poks. Ka selle juubeli tähistamiseks meie poksijad toovad Berliinist esimesed olümpiamedalid?

Kaheteistkümmene esivõistluse vältel on kroonitud ümmarguselt poolsada Eesti meistrit, neist mitmed mitmekordselt. Seni edasi on rekordkordseks Eesti meistriks V. Palm, kes poksimeistriks olnud kuus korda järjest — 1923.—1929. a. Tema järgmiseks on L. Niellender 5 korruga (1931.—1935. a.). Kolm ja rohkem korda Eesti meistriteks on:

V. Palm	1923—1929	6 korda
L. Niellender	1931—1935	5 „
F. Lester	1926—1932	4 „
R. Kuura	1928—1932	4 „
E. Taar	1928—1935	4 „
E. Luukkin	1931—1935	4 „
A. Reinke	1932—1935	4 „
A. Maasik	1925—1929	3 „
J. Viikberg	1926—1928	3 „
K. Tender	1926—1929	3 „
N. Stepulov	1933—1935	3 „

Maavõistlusi on poksitud peetud kokku 17, millest enamik kaotatud (peamiselt Soomele).

Uut, 1935.—1936. a., hooaega ootame suurte lootustega.

HINNANGUT VEES

Kuu tagasi lõppes ujujate olümpia-treeninglaager Koitjärvel. Selle laagri sihiks ja ülesandeks oli tõsta meie üldist veespordi taset ning valmistada ette suurte saavutustele meie võimalikke olümpiamehi-ujujaid. Tagasi vaadates laagrite ja seal tehtud tööle peab rahuloluga konstateerima, et tulemused on kannud juba nüüd sellist vilja, mida keegi varem loota ei julgenud. Mehed, kellest keegi „midagi“ ei lootnud, on esile kerkinud suure hooga, tänu just nende intensiivsele ja süstemaatilisele treeningule, millele aluse pani soomlane — Pekka Tiilikainen.

Meil üldiselt tuntakse Pekkat kui ujumat, kuid Soomes on ta samavõrra hinnatav hea treenerina, kel laialdased teadmised ja praktilised kogemused kõigil veespordi aladel.

Kolm korda päevas ujumist, viis-kuus kilomeetrit murdmaajooksu, teoreetilised tunnid, see kõik ei võinud oma soodsat mõju avaldamata jätta. Alul muidugi, arvestades kõva treeningut ja paljudel kas osalist või täielist stiili ümberõppimist, ei avaldunud see kohe; vast ehk võis märgata koguni teatud tagasiminekut senisest vormist — nii nagu see ilmes esimesil võistlusil. Kuid mida rohkem eemaldume hooaja algusest, seda enam ja selgemini avalduvad laagris tehtud töö tulemused.

Selgelt illustreerib seda kas või see asjaolu, et meil tänava mõne ujumisvõistlusega juba 14 rekordset saavutust:

1. 100 m vabalt — 1.06,1 E. Rosenberg, Läänela (endine 1.07,8);
2. 100 m selili — 1.23,6 E. Volke, NMKÜ (rekordi kordamine).
3. 400 m vabalt — 5.39,6 E. Mõtlik, Kalev (endine 5.45,2);
4. 4×200 m teateujum. — 11.09,1 E. Volke, R. Heilisto, J. Mühlbaum, N. Kõrge, NMKÜ meeskond (endine 11.36,0);
5. 400 m rinnuli — 6.43,8 A. Trahov, NMKÜ (endine 6.54,8);
6. 400 m selili — 6.32,8 E. Volke, NMKÜ (endine 6.45,2);
7. 100 m vabalt — 1.05,7 E. Rosenberg, Läänela (endine 1.06,1);
8. 100 m selili — 1.23,5 E. Volke, NMKÜ (endine 1.23,6);
9. 200 m vabalt — 2.30,0 E. Rosenberg, Läänela (endine 2.38,6);
10. 500 m vabalt — 7.21,3 E. Mõtlik, Kalev (endine 7.34,2).
11. 100 m vabalt — 1.03,1 E. Rosenberg, Läänela.

12. 100 m selili — 1.21,2 E. Volke, NMKÜ.
13. 100 m rinnuli — 1.22,7 A. Trahov, NMKÜ.
14. 100 m rinnuli — 1.22,7 Männil, Kalev.

Seejuures ei saa unustada, et pinevamad ja suuremad võistlused on alles ees, mis jällegi ümber paiskavad senised tippsaavutused, asendades need uutega, paremetega. Ja sellega kaasas käib tugev üldise taseme tõus.

Linnulennul pilku heites möödunud võistlustele peab nentima, et hooaeg algas võrdlemisi suurte üllatustega. See selgus kohe esimesil võistlusil Pirital. Ei olnud nii suureks üllatuseks see asjaolu, et E. Rosenberg 100 m vabalt uue rekordilise ajaga — 1.06,1 — ujus, kui see, et A. Altpere ja B. Rosenberg võidu saavutasid E. Volke ja E. Pokatsi üle ja Havist samaga tuli toime rinnuli ujumises rekordi-mehe A. Grööni ees.

Järgnevad võistlused jätkavad seda üllatuste seeriad veelgi — seekord A. Havist võitis A. Trahovi 100 m distantsil. Samadel võistlustel E. Mõtlik näitas oma head vormi, saavutades 3 km ujumises hea aja — 58.30,6.

Nädal hiljem avaldus meie ujumistaseme hoogus tõus kõige selgemini. Pirital peetud võistluste „suureks meheks“ kujunes E. Mõtlik, kes tuli toime kõigile üllatusliku saavutusega. Ametlikult löi ta küll ühe rekordi — 400 m ajaga 6.39,6, kuid 300 m vaheaeg ja samuti 4×200 m teatemeeskonnas saavutatud resultaadid olid tunduvalt paremad E. Rosenbergi nimel seisvaist rekordidest. Edasi kordas oma nimel seisvat rekordi E. Volke 100 m selili-ujumises, tülles ühtlasi võitjaks A. Altpere ees. Siiski kujukama näite üldtaseme tõusust andis 4×200 m teateujumine, milles kahe konkureeriva meeskonna — Kalevi ja NMKÜ — liikmed saavutasid eneste kohta üllatavaid tagajärgi. Mõlemad meeskonnad ujusid tugevasti alla senist rekordi (Kalev — 11.36,0), kusjuures võitjaks tulnud NMKÜ meeskond, ujudes ühtlaselt, ületas rekordi peagu poole minutiga. Meeste heast tasemest annavad selge pildi nende individuaal-ajad teateujumises NMKÜ: E. Volke — 2.49,0; R. Heilisto — 2.46,0; J. Mühlbaum — 2.50,0; N. Kõrge — 2.44,1; Kalev: Ambel — 2.55,0; Dagis — 3.00,0; Pärt — 2.44,0; Mõtlik — 2.36,0(!).

Lubavateks noorteks osutusid, alles tänava ja eriti

Käesoleva kirjutuse pealkirjaks toodud pildil Soome ja Eesti ujujaid. Vasakult T. REINGOLDT ja V. NURMI, mõlemad HU, E. MÖTLIK, Kalev, E. VOLKE, NMKÜ, ja E. ROSENBERG, Läänela.

neil võistlusil esile kerkinud noored: Tibar, Saaberg, Stein ja Liiberg, kellele hiljem seltsisid Tammisto j. t.

Elvas tulid tublide saavutustega toime vennad Rosenbergid. Egon ujus 100 m vabalt — 1.05,6 (mis küll rekordina tunnustamist ei leidnud), Boris näitas 100 m selili ajaks 1.25,6.

10. juulil peeti esimesed ujumise märgivõistlused Pirital, kus jällegi tõhusaid tulemusi näidati — 400 m vabaujumises olid üllatajajaks R. Helisto ja J. Mühlbaum, kes teineteisega konkureerides ähvardavalt lähenesid 5 minuti piirile. Seekord siiski jäi veel puudu. Esimese aeg 6,01,6, teisel 6.04,4. Rekordidega tulid toime A. Trahov 400 m rinnuli ja E. Volke samal distantsil selili ujumises. Uuteks aegadeks kujunesid vastavalt 6.43,8 ja 6.32,8, mis tunduvalt paremad senistest tippsaavutustest. Ujumisemärgi saavutasid kõik 52 osavõtjat, neist teise järgu märgi 7, kolmanda järgu märgi 17 ja algajate klassi oma kõik ülejäänud.

Mõned päevad hiljem näeme oma ujumisradadel soomlasi ja lätlasi. Esimesi Pirital, teisi Elvas. Kuna varemalt soomlased üleolevate võitjadena lahkusid, siis on märkimisväärne, et soomlaste paremusaste võtab aastast aastasse ikka väiksema ulatuse ja lõpuks soodsa talitreeningu võimaluste (Eesti Spordihooone) loomisega kaob see loodetavasti sootuks.

Juba möödunud aastal võideti soomlasi, tänavu ei rikutud samuti traditsiooni, tulles võitjaks 100 m vabalt ja selili rekordiliste aegade. Nii E. Rosenberg ujus 1.05,7 ja E. Volke 1.23,5. E. Mõtlik 400 m vabaujumises pakkus head konkurentsi soomlasele V. Nurmile; ka siingi oleks paremal juhul jõutud võiduni. Samal distantsil teine eestlane — A. Pärt — jällegi lähenes ähvardavalt 5 min. piirile, ujudes 6.02,8. Hüpetes ja eriti rinnuli-ujumises on soomlased meist võimsamad. Rinnuli-ujumises on see seletatav suuremalt osalt nende kõrge tasemega, osalt aga seega, et meil sel alal näikse nagu liimist lahti olevat, ja seega on ka seletatav A. Havisti järjekordne võit A. Trahovi üle.

Soomlastega võisteldi ka Haapsalus. Siin eestlased näitasid jällegi tusedust, lüües rekorde ja võites soomlasi. E. Rosenberg võitis 200 m vabaujumise uue rekordilise ajaga — 2.30,0; E. Mõtlik saavutas rekordi 500 m vabalt, jäädes küll V. Nurmi järel tei-

FOTO-ATELJEE

MAITSERIKKAD
PILDISTUSED

KUNINGA 1

ATELJEE AVATUD: K. 9-5. PÜHAP. K. 11-2

seks, kuid mis on tunnustustvääriv seetõttu, et endine rekord ületati tugevalt ja et soomlase spetsiaaldistantsiks on 400 m ja pikemad maad.

Lätlastega peeti jõukatsumisi Elvas. Olugi et meie sealsed mehed ei saavutanud midagi silmapaistvat, piisas sest siiski võiduks lätlaste üle. Kuid naised osutasid lõunanaabril paremaks meie omist. Kes jälginud mõlema maa veespordi arengut, see peab kahjuks nentima, et samal ajal, millal meie mehed teevad hüglahüppeid rahvusvahelise klassi poole, näitavad naised üldist tagasiminekut ja vähjakäiku. Organisatsioonid, kelle ülesandeks ja huvialasse kuulub edendada naiste veesporti, pidagu seda silmas.

Tänavu on vaid üks maavõistlus ees — Soomega. Lätlased „ajapuudusel“ ütlesid viisakalt ära, kuid kui jälgida meie ja nende ujujate saavutusi, siis ilmneb selle äraütlemise tõeline põhjus. Kuid eestlased mõlgutavad mõtteid tuleval suvel korraldada Tallinnas Balti turniiri ujumises. See annaks võimaluse võrrelda meie ujumise taset meie lõunapoolsete naabritega — lätlaste ja leedulastega, kes treeninguvõimaluste suhtes on samas olukorras, kuid edukuses enam maha jäänud.

Soomlastega tuleb maavõistlus Turus. Soome liit ka tänavu, nii nagu möödunud aastal, lubab panna meie vastu oma B garnituuri, s. o. provintsi, ujujad, tugevad Helsingi ujujatega. Kuigi see jätab soomlastele võrdlemisi vabad käed, loodame siiski, et soomlased oma põhimõttest enam kinni peavad kui l. a. Näib kujunevat nii, et soomlased meeste-ujumise aladel panevad välja meiega võrdsed mehed, kuid naiste-aladel ja hüpetes nad saavad ikkagi paremuse.

VIIS PARIMAT UJUJAT 22. 7. 1935

100 m vabalt:

1.03,1 Rosenberg, E., Läänela.	1.22,2 Rosenberg, B., Läänela.
1.09,8 Pusta, E. S. S.	1.24,2 Altpere, Kalev
1.10,2 Matson, Tall. NMKÜ.	1.27,8 Pokats, TVK
1.11,7 Kõrge, Tall. NMKÜ.	1.30,8 Hünerson, Tall. NMKÜ
1.11,8 Tobro, Tartu NMKÜ.	

200 m vabalt:

2.30,0 Rosenberg, E., Läänela.	1.22,7 Trahov, Tall. NMKÜ
2.36,0 Mõtlik, Kalev.	1.22,7 Havist, TVK
2.44,0 Pärt, Kalev	1.25,6 Gröön, Tall. NMKÜ
2.44,1 Kõrge, Tall. NMKÜ	1.32,5 Tammisto, Läänela
2.46,0 Helisto, Tall. NMKÜ	1.34,7 Stein, Tall. NMKÜ

400 m vabalt

5.39,6 Mõtlik, Kalev	3.07,9 Trahov, Tall. NMKÜ
5.53,8 Helisto, Tall. NMKÜ	3.14,1 Havist, TVK
5.57,7 Mühlbaum, Tall. NMKÜ	— Gröön, Tall. NMKÜ
6.02,8 Pärt, Kalev	3.19,8 Kraus, Kalev
6.23,0 Arusson, Tall. NMKÜ	— Lillestern, Kalev

100 m selili:

1.21,2 Volke, Tall. NMKÜ

Pildil kõrval soomlane Pekka TIILIKAINEN, kes treenis Eesti ujujaid.

Artur Limberg

**Tallinna Spordipressi
Klubi**

**Lendur-kapten
A. Arro**

S. S. Kalev

Tennise-kaotus Helsingis

Soome-Eesti 8. valgepalli-lahing, mis seekord peeti Helsingis 6.—8. juulini, ei toonud Eestile maavõistluse suhetes oodatud-loodetud use'i, vaid andis seevastu match to Soome. Tagajärg oli 12:10, kusjuures emma-kumma, kas H. Puki või K. Lasna võit A. Grahni üle annuks viigiseisu 11:11.

Soome võit on küll napp ega luba arvude pildi järele oletada vennasrahva suurt paremust, kuid siiski on ta Eesti suhtes kaotus. Neli esimest maavõistlust lõppesid Eesti kaotusega — meie tennise tase oli siis veel õpipoisi osas. Järgnenud kolm aastat osutasid selle taseme tunduvat tõusu ja olid Eestile maavõistlustel võidukad. Enne tänavust kohtamist olid eeldused järjekordseks võiduks soodsad. Eksmeister K. Lasn enustas koguni suurekaliibrilist võitu 14:8.

Seda üllatuslikum oli kapituleerumine. Mis võis olla selle põhjuseks? Tagantjärele on selgunud mitmedki asjaolud. Esijoones — Eesti rahvusmeeskonna koosseis oli nõrk. Ta oli tublisti nõrgem eelmistest, võidu-aastate koosseisudest. On väidetud et ühe neist, kas A. Kleinbergi, H. Rosenbladti või E. Meyeri kaasamängimise puhul Eesti seekordki oleks jäänud Soomele võitmatuks. Kuid mõnesugustel põhjustel ükski ei saanud Helsingi sõita.

Nii tuli paratamatult olukord, et rahvusvärve pidid kaitsma ühelt poolt suurvõistluste tules kogemamatud noored ja teiselt poolt juba vananev reserv. Noored tormasid liig optimistlikult ja võidukindlalt võistlusse. Nad ei suuda veel teha suurt vahet kõrgepingeliste klubimatschide ja maavõistluse mängude vahel. Soodsa mänguseisu juures satutakse liig üleolevasse meeolellu ning tehakse siis hiljem paratamatuid saatuslikke vigu. Nii oli see äsjasel maavõistluselgi. G. Nieman näiteks, mängides ühe mitte väga tuntud soomlasega, oli kindlas võiduseisus, kuid asja kergelt võttes ei suutnud lõpul vastu pidada vastase hästikaalutud järele rebimisele ja alistus. Vana kaadri esirindemehed E. Hiob ja E. Lohk omavad küll suured võistluskogemused, kuid palju suurvõistluste tuld tunnud närvid ei suuda enam vastu pidada matschi otsustaval kõrguspunktil.

Nii seisib Eesti sellel maavõistlusel tõsiasja ees, et vanad polnud täisvõimelised täitma suurt ülesannet ja noored läksid kergelt võitma. Piltlikult võiks ütelda, et vanad hobused ei jaksanud vedada koonmat, noored lõbusalt hirnuvad säilud polnud selleks aga küpsed.

Ei saa rahul olla ka tenniseliidu juhatusega rahvusmeeskonna koostamisel. Kui kõik teiste alade juh-

tivad orgaanid on korraldanud enne maavõistlusi rea katseid meeskonna koostamiseks, siis tenniseliit ei pidanud seda millegipärast tarviliseks.

Meeskond määrati kindlaks vanade kogemuste põhjal. Veidi aega enne maavõistlust peetud Tallinna lahiste esivõistluste ja klubimatschide otsa lükati kohe Eesti esivõistlused. Võistlejad ei saanud hingegei tagasi tõmmata, kui tuli asuda juba maavõistluse tulle.

Lisaks nendele asjaoludele mõjus rahvusmeeskonna mängijaile halvavalt vee see, et meeskonda määrati inimesi, kelle võistlusvorm vägagi küsitav. Pr. J. Hesse kaotused olid küll ette arvata, kuid tema käitumine esimese kaotuse järele riisus märgatavalt teistegi võistlushoo. Pärast esimest kaotust ta loobus järgmistest üksik- kui ka paarismängudest ning sõitis tagasi Tallinna! See asjaolu lõi osalt segi Eesti võiduschansid. On ju tõsiasi, et meil on pöud naistest, kes suutelised pakkuma rahvusvahelisel tasemel tõsist konkurentsi. Kuid pr. Hesse asemel võinuks julgesti esineda mõni noorem, kas või nõrgemgi, kuid kellel oleks jatkunud püsivust esineda lõpuni.

Mis puutub soomlasisse, siis ei saa ütelda, et nad oleksid läinud paremaks. Paremaks on läinud üksnes A. Grahni, kelle vastu nii H. Pukk kui ka K. Lasn esitasid priimavõimeid, kuid siiski kapituleerusid. Teised soomlased on jäänud samale tasemele kui varemalt. On kindel, et soomlased olid seekordki võidetavad, kuid eeltoodud asjaolud põhjustasid kaotuse, kuigi kaotus oli napp.

Rohkem põhjalikumat ettevalmistust, siis ei tohiks Eesti tennise paremus Soome üle olla tõestamatu.

H. Pukk — Eesti tennisemeister

Tänavused Eesti tennise-esivõistlused lõppesid üllatlikult H. Puki meistrikstulekuga meeste-üksikmängus. Senine üheksakordne meister K. Lasn, kes tänavu ei tundu vormi tõusnuma, kaotas nelja setiga. Matsch peeti kahe päeva vältel. Pukk võitis esimese geimi kergelt 6:1, teine läks K. Lasnale 6:2, kolmas jälle Pukile 6:4. Neljandas setis asus Pukk alul juhutama 2:0 ja siis 4:1. Suure pingutusega õnnestus K. Lasnal viigistada 4:4. Edasi arenes matsch 5:4 Pukile, 5:5, 6:5 Lasnale, 6:6. Viimasel seisul katkestati matsch pimeduse tõttu. Teisel päeval võitis H. Pukk kaks geimi järjest — 8:6 ja tuli meistriks.

Milles peitub

Jesse Owens'i edu

Haruldaselt

pikad

jalakõõlused

Omal ajal nimetati kõigi aegade parimaks jooksjaks Paavo Nurmit. Ajad möödusid ja möödusid ka Nurmi kuldsed ajad. Vahepeal on kerkinud palju kuulsu soomlase tagajärgi ületanud jooksjaid, kuid ükski neist pole suutnud röövida Paavo Nurmit ja kõlavat tiitlit. Nurmi on seniselt säilitanud maailma parima jooksja nimetuse. Kes on aga Nurmi aupaiste ülevõtjaks? Nurmi ise loodab oma mantli pärijat Gunnar Höckertist. Võib olla on Nurmil õigus, kuid märgime, et momendil peetakse maailma parimaks jooksjaks Jesse Owensit. Too neeger on oma kuulsuse saavutanud mitte kesk- ja pikamaal, nagu Nurmi, vaid sprintides.

Kuid Jesse Owens, kelle täieline nimi on James Cleveland Owens, pole seni veel küündinud oma võimete haripunktile. Kuigi Owens ise on must, tekkis ka temale „must hädaoht“ kaasmaalase Eulase Peacocki näol, kes teda lõi just sellel jooksul, millel Owens lootis purustada 100 m maailmarekordi. Owens jäi koguni kolmandaks. Pealeselle kaotas ta ka oma teisel spetsiaalalal — kaugushüppes, milles E. Peacock teise inimesena maailmas rikkus 8 m piiri, saavutades täpselt 8.00.

Üldiselt peetakse J. Owens'i kaotusi siiski juhuslikeks. On ju Owens varemgi kaotanud, kuid hiljem ikkagi revanscheerinud. Et Owens revanscheerib ka E. Peacockile ja viimasest paremaks jääb, selleks on tal loomupäraseid eeldusi. Pajatame neist alljärgnevalt.

Nagu kõigil tema rassi kuuluvatel jooksjatel on ka Jesse Owensil eriliselt kaunitel vormitud jalad. Need väidetakse olevat koguni kunstimaitseliselt kaunid. Owens on sõna täielises mõistes sportlane jalgade, mitte aga käte poolest. Harva ongi leida neegersportlast, kes oleks väljapaistev kuulitõukaja, kettaheitja või odaviskaja. Jooksudes (sprintides) ja hüpetes on nad aga valgest rassist paremad.

Milles peitub Owens'i edu saladus? See polegi saladus, kuid igaüks seda järele teha siiski ei saa, sest... loodus on annud Owens'i jalgadele haruldaselt pikad kõõlused. Ka E. Tolani olid need pikad, pikad on need ka E. Peacockil, kuid Owens'i kõõluste mõõtudeni ei küüni nad kummalgi. Tavalisel surelikul kohtavad kõõlused sääremarja ja põiapära lähedal. Owensil ulatuvad nad aga veel 15 sm sääremarja sisse. Umbes

sama võib märgata ka ta reite juures. Võib-olla, kõhulustes peitubki Owens suure edu saladus. Kogu tema šokolaadivärvi keha on ilus, kuid jalad äratavad siiski suuremat imetelu.

Jesse on noorim oma neljast vennast ja oma sugukonnas ainuke, kel sportlikke kalduvusi. Gentlemanina ja mehena on ta parimaid oma rassi esindajaid. Ta on alati sõbralik ja naeratlev, ei hoopole kunagi endaga ega oma tagajärgedega, peab lugu kõigist oma kaasvõitlejaist jne. Kuigi Ameerikas neegersportlasi eriliselt ei sallita ja neid teistest interneeritakse, siis Owens koheldakse kui valget ja tal on parim läbikäimine kõigi spordiringkondadega. Ameerikas tõmbab Owens niisama palju pealtvaatajaid kokku, kui omal ajal Paavo Nurmi.

Owens on mitmekülgne sportlane. Lisaks neljale maailmarekordile on ta ülikoolide vahelistel võistlustel hüpanud teivast 4.13 ja kõrgust 1.90. Veerandmiilil võib ta alati saavutada aja alla 49 sek. Juba algkoolis

Jesse Owensi pearivaal EULASE PEACOCK.

Berliini olümpiamängude uusim reklaamplakat.

võis Jesse võistelda ja võita 5—6 alal korraga. Seega on mõistetav, et ta nüüdki suutis ühel ja samal õhtu-poolikul püstitada neli maailmarekordi.

Oma lähema aja tippsaavutusteks peab Jesse Owens järgmisi marke: 100 yardi — 9,2, 220 yardi — täpselt 20 sek., 220 y. tõkkeid — 22,0 ja kaugushüppes 8.20. Tema kaheks suurimaks sooviks on: saada oma nimele maailmarekord 100 yardis ja võita Berliini olümpiamängudel 100 m.

Owens õpib Ohio ülikoolis. Pärast selle lõpetamist saab temast kooliõpetaja ja arvatavasti ka treener.

Nagu kirjutavad ameeriklased, oleks Owens auks igale rassile.

Käesoleva kirjutuse pealkirja juures pildil Jesse Owens stardist väljunult. Haruldaselt madal kehasend. „Ninali“-kukkumist väldib käte ja jalgade kiire töö.

E. SPORDILEHE käesoleva numbriga kaanepildiks on meie parima sprinteri ja kaugushüppe-meistri RUUDI TOOMSALU start 100 m rekordi purustamiseks.

ROOTSI RAHVUSMEESKOND lahkub staadioni pallimurult pärast võitu Eesti üle

Seljataga on kaks maavõistlust, kaks jalgpalli-maavõistlust, Tallinnas sooritatutena. Teate ju igaüks: Eesti-Leedu 2:2 (milline õnn — Eestile...) ja Eesti:Rootsi 1:2 (milline õnn — Rootsile!).

Tükk aega endamisi arvatult näilises tuimuses viibinuna löi sellest „vanaduse-transist“ lihtsasti ja selgesti välja O. Reinfeldt, meie senine tunnustatumalt kuulsaim ja vastase forvardeid sitkeimalt „hammaste vahel“ hoidnud sinivalge paremhalf.

Ta tuli vastu trepil, mis spordibüroost viib välja Raekoja platsile. Vana ja suur, kuid mitte ealt ega kasvult, see paremhalf on teatavasti kaitsevaelane, praegu kapten. Nüüd, pärast võistlusväljalt eemalejäämist, on ta kaalu mõne kilo võrra võtnud juure, nii et vähemalt selle tõttu näeb välja — ilma aupaklikkuse-tagi — majorina.

See major ütles: „Mis sa ütled?“

Lolliks olematultki ei oleks jäänud üle vastata vist mitte muuga kui õlgade kehitamisega.

Kiil vahele: nende ridade kirjutaja on varemalt kurritarvitanud — nagu nüüd seda eeskätt endal võiks tunduda — mitmetegi maksimumidega. Sääraste tarvitamine ühe või kahe maavõistluse paugupealseks karikteriseerimiseks tahtis olla vähem-kindlamalt vaikumukas ja rohkem-kindlamalt selge pildi andmiseks parajale profaanilegi, asjatundmise eliitlasedki seejuures mitte välja arvatud. Sest, lubatagu erilisemalt kalduda kõrvale, kui sagedasti naiivrumala seisukoht on sarnane arvatavast asjatundlikkusest rikutu omale!

Tagasi järjekordse ja mitte uue maksimumi juure. Ühelt poolt, nii see oli, õlgade kehitamine. Teiselt, kapteni ja tulevase majori ning koloneli, poolt: „See on ime. Mitte midagi muud.“

Ilma „E. Spordilehe“ viimastes aastakäikudes avaldatud suure palli lahingute kirjelduste tsiteerimiseta ju tui meele: ime, ime — see on jalgpalli kohta ju iga-hooajaliselt mitte tavatu, vaid täielisusega tavaline nähe. Kui nüüd on mõnedki kriitikud võtnud suure palli matschide kohta uuesti tarvitusele (kahjuks!) „loterii“, siis — paluksin väga — „ime“ oleks mitte üksnes magnetiseerivam, vaid õiglasemgi definitsioon. Tuleks loobuda sellest põikpealisest vaatepunktist, et 20. sajand on lage imedest. Vastupidi: neid, imesid, on nüüd rohkemgi kui vanaasti. Mui-

dugi, veel 20 sajandit edasi, ja siis võiakse praegusi imesid hinnata veel väiksemate imekestena kui nüüdiseaegselt vanu. Kuid see kõik ei muuda asju praegu.

Leedu vastu esimeti nagu kooljatenä, surisärkides, Rootsi vastu nagu issanda võimsa keerubiväena, mõlemad meeskonnad valges, kuid mililine vahe. Seda vahet mõõdab, nagu nüüd ütles O. Reinfeldt, ime.

Eesti-Leedu — see oli kõle ja pime oktoobriöö, Eesti-Rootsi — see on verekuum ja selgesti hõõguv juuli-keskpäev. Tuleb kindel olla, et see võrdlus ei ole tõestus, kuid sellest hoolimata eelpooltõud võrdlus tahab olla ja ongi vankumatult ümberlükka matu.

*

Ilma nimede eestistamiseta ja ilma ametliku ümbersünnita sai viigist Leedu vastu meile häbiplakk ja kaotusent Rootsile hiilgevõit.

Meil tuleb rahul olla oma spordirahvaga. See on kõrge maailmaklassi teadlikkuse ja teadmistega. Spordipress, meie spordikriitikud, praegu ei saaks parimagi virtuoslikkuse juures teha rahva häält. Spordirahvas on alati oma hääle peremees, kuid nüüd on ta juba kindlasti ka oma häälele teadlikkusega tooni ja sisu andja. Nii kurb kui see ka ei ole suure palli kriitikuile: enam ei saa olla niipalju absoluutne kriitik, vaid selle eelpoolse „naapalju jne.“ asemel tuleb taotleda võimalikult „niipalju“ ja rohkemgi olla hea interpreteerija.

*

Kui ei tahakski olla interpreteerija, vaid otse selle vastu just terav ja koguni kihvtine — nagu taotsetakse öelda — kriitik, ka sel puhul oleks „kihviseks kriitikuks olemise“ ülesande sooritamine koguni raske, raskemgi kui Torrance'i maailmarekordi võimalik ületamine.

Nimelt on seda võimatut raskust põhjustavaks see asjaolu, et nii Leedu kui ka Rootsi vastu ei mänginud — ka ime! — mitte ükski kümme pallimeest, vaid üks meeskond.

Selle tõttu, nüüd tagantjärele, on peagu võimatu — kui hõlpsasti ei taha sattuda valetamisesse — öelda, kes valgete meeskonnast Leedu vastu oli nõrgim ja kes Rootsi vastu parim.

Sellele küsimusele pealiskaudse vastuse andmisel on hõlpus asja käsitleda küll nii või teisiti, kuid sääranne

asja käsitlemine sellele küsimusele vastutuse andmisel ei saaks enam kuidagi pretendeerida objektiivsusele selle üldisemal määral, vaid põhjeks rohkem üksnes maitse erinevusele ja kallakutele.

Siiski, üks punkt nagu tarvitaks kohendamist. See on Eesti-Rootsi suhtes nimelt meie paremsisemise kohta käiva hinnangu osa. Võis olla natuke raputatud, kui teda, seda paremsisemist (Kippari), paiguti suure veendumuslikkuse ja selle juure kuuluva kõlavusega atesteeriti kui meie meeskonna kõige nõrgemat vaiget.

Ei asu sel arvamisel. Kui meie halfiliin E.-R. matschil oli oma kohta toredamaid ja koguni võimelisemaidki, siis — julgeksin väita — ps. Kippar oma forvardivõimetelt kuulus küllaldaselt ka sellesse seekord kiidetud halfiklassi. Kui halfiliin kergejõustikualal, ümmarguse näitena võrrelduna, seekord saavutas kuulitõukes võetuna, ütleme, 15 m, siis, ütleme kas Soome tabeli põhjal või veel lähedamalt väidetuna ilma selle tabelita, siis Kippari seekordne saavutus tahtis ikkagi olla, ütleme kettaheitel, 46,5 m.

Lisame veelgi, milline oleks olnud hinnang siis, kui Ellmani asemel Kippar oleks löönud värava? Julgeksin väita, et see „efektipauk“ oleks vältinud Kippari „tituleerimise“ meie meeskonna „ainsaks suur-nõrgaks“.

Kui Kippari seekordset esinemist julgalt ja ebaõiglaseltki, nagu näib tunduvat, on hinnatud väljapaistvalt nõrgaks, siis selle vastu julgeksin väita veel julmemalt, kuid seejuures ühest küljest mitte ebaõiglasemalt, et meie meeskonna suurmatschil Rootsi vastu oli nõrgimaks — ärgu säärase „rumaluse“ pärast liialt pahandatagu ega võorastatagu — mitte keegi muu kui... Ellman.

Nagu eelpoolse käsitletu laadist arvatavasti võiks olla vähemalt natukenegi selgunud, tahab säärane „ilmutus“ olla mitte aksiooni nentimine, vaid väitelise hinnangu maksim.

Muu hulgas, maavõistlusele järgnenud banketil arutasime Ellmani ja teistega selle õhtu ja lõpule jõudnud päeva mitmetegi palliküsimuste üle. Sai siis öeldudki, et millised kontrastid on need kaks tšenterforvardit — Rootsi Sven Jonasson ja Eesti Eduard Ellman. Esimene oma kasvult ja kogult nagu „kolos-saalne pull“, teine kahvatu ja ilma sääremärjata, nagu „kodukäija-viirastus“. Üks huvitavamaid vaatlusalasid nende kahe esinemise kohta oli see, millise taktikaga need kaks vastandit mängisid. Ei ole imestada, sest see on tõe: mõlemad tarvitasiid üht ja sama taktikat, nimelt tanki, s. t. pullforvardi oma. Allatine vastase karistusala joonel püsimine, momendi varitsemine, läbimurdmine ja löömine läbimurdnult ja läbimurdmatultki. Ellman peale muu oli treener A. Mallyt enne matschi saanud kõige kõvema käsu tarvitada üksnes seda tank-tšenterforvardi taktikat, hoolimata sellest, mis sünnib tal selja taga, tema oma meeskonna väljapoole, hoolimata sellest, kas seal Tipner & Co lasevad endile sisse lüüa 12 väravat või mitte ühtki, ikka meie edurivijuht püsigu vastase värava ees ja varitsegu seal suurt ja prisket momenti. Ja ta püsiski seal ning tabaski momendi, sest värv järgnes ju puhtale ja noolsirgele püstsöödule, mis tarvitas mitte rohkem kui selle jahedat jätkamist ninaotsa-lööjiga. See värv nii sooritatigi ja ta oli efektne just selle lihtsuse tõttu. Kuid veel efeksemaks tegid selle saavutuse õhkkond — marulise laadiga pealetunge hunnikusse üksteise otsa, kuid skoor ikka endise kindlusega püsida tähtva masendusega 0:2 meie kahjuks; edasi tõstis värava efektsuse erilisemalt priimaks see asjaolu, et pall läks väravasse põrganult sellest äärmise võimaluse kehastusest, milleks on väravaposti juurikas.

Ellmanil oli tanki-taktika juures füüsiliselt koormatuselt kanda edurivi kõige väiksem alatise kestva-likkusega koormakvantum, väiksem kui sisemistel Kipparil ja Kuremaal, väiksem kui äärtel Siimensonil ja

Tschutschelovil. Need neli tegid tööd „hommikust õhtuni“, Ellman aga astus esile päeva suurematel momentidel. Teisiti ei oleks — tagant jäele mõeldes — seda lugu selle õnnestunult saanud ette kujutada, sest t-i teissuguse taktika juures või sisemise kohal oleks Etsil tema matschi bensiinorm kehapaagist lõppenud kui mitte poolajaga, siis 60-ne minutiga.

See oli üks tark sõjakavalus ja tore strateegia — kasutada Ellmani „astraalkahe“ edurivi-tankina. Nii sündiski staadioniväljal maailmale kummaline tööik, et seekordsel matschil „tankiimitatsioon“ ehk „papist tank“ (Ellman) oli parem kui „ehtne tank“ ise, s. o. Skandinaavia tänavune kuulsaim ft. Jonasson.

Kahe edurivi juhi vahel enne matschi väljaspool küsimust olnud paremsuse otsustas seekord matschil endal suureks üllatuseks vastupidiselt ümber meie t-i suurem mõistuslikkus ühes sellega liidetud suurema tehnilise rutiiniga (ärgu unustatagu, et Ellman mängib maavõistluse matsche juba 15 aastat, Jonasson seevastu on aga „täname (tänavune) nooruk“, kui mitte öelda — heas mõttes — „tõusik“).

Teiseks, nagu seda „Dagens Nyheteris“ ütleb kap. G. Rubenson, Rootsi meeskonna juht Eesti-matschil, kannatas Jonasson mitu rasket maavõistlust sooritavana jõutagavarade kuivaks närbumise all.

Rootsi-matschil tahab Ellmanile olla tema vanade palliaastade hiilgematschiks, kui seejuures — olgu mõistuslikkus jagl-pallis ka kõige tervitatam tegur — ei saa jalgpalli mängida üksnes puht-mõistuslikkuse ja rutiiniga.

Eeskätt peab olema „verd ja konti“, mida arvesse võttes Ellman kõigele eelpoolavaldatule vaatamata oligi meie edurivi nõrgim. Sest neljalt ta kõrvalmehest oli igal seda „liha ja luud“ pool rohkem kui Etsil, mõistuslikkust seni küll aga üle poole vähemal määral. Meie edurivi nagu poleks olnudki, kui see oleks koosnenud viiest Ellmanist, kui aga oleks meie edurivi olemasolu lähedamini ettekujutatav koosnevana viiest noorest Tschutschelovist.

Et Ellmani kohta tema praegustel alatistel juubelpäevadel (iga üle viiekümne sooritatud maavõistlus tohiks olla oma-ette juubelisündmus vähemalt mängijale endale) siin mõnedes ridades vilksatanud „ketserlikkusega“ Kippari „kaitsmisele“ ja sellele nagu kõrvaltegurlikult vastukaaluks tahetud tuua Ellmani ühekülgele „mahategemisele“ mitte kuidagi anda arusaamatusest tekkida võiva sihilikkuse muljet, selleks tsiteerime „Dagens Nyheteris“ avaldatud kap. G. Rubensoni hinnangut E. Ellmani kohta:

„Eesti meeskonnas parimaks oli tšenter Ellman, löögikardetav ja tubli mängija.“

*

Rootslaste seekordne mänguala oli üllatav.

Noorte mängijate juuretuleku tõttu nende meeskonna mäng on orienteerunud senisest suuremal määral Kesk-Euroopa suunas. Kes oleks kollasärkide kohta varemalt pidanud seda võimalikuks, et palliga paigal seistes tehakse liigutusi pettenõksudena, oodates vastase pealetormamist, ja et alles selle toimunult oma tegelikku edasiminekuat jatkata. Varemalt aegadel rootslased selle asemel kas taotlesid viivitamatut mödaminekuat või viivitamatult sööduandmist. Nüüd aga tehti „peenkultuuri“, mida meie mängijate suhtes varemalt aastatel arvustuses ja publikus ei jõutud küllalt siunata.

Kuid mootslased jäid kokku võttes ikka oma Skandinaavia klassi, mis tähendab Inglise ja Kesk-Euroopa mängu segu. Nii, peale muu, mängisid kaitsjad suure ja jõulise pealekäämisega ning forvardid endiselt atakeerisid vastase väravavahti. Selle viimase juures on rootslased aga tarvituse võtnud oma sisulaadilt ka ühe kesk-euroopalise peennõksu.

Nimelt väravaouidi väljalöögi sooritamisel väravahti atakeerida tahtev forvard tavaliselt asub karistusruumi piirjoonele. Rootsi atakeeriv forvard asus

INDIAANLASED

muinajutulistele võimetele

KESTVUSJOOKSJATENA

Kuulsaim indiaanlasest sportlane on arvatavasti Jim Thorpe, kes Stokholmi olümpiamängudel näitas end kõrgeklassilise kergejõustiklasena kui ka enne ja pärast seda USA pesapallimängijana. Samadel olümpiamängudel lõi ka punanahkseile loobereid ka soomlaslikult vaikiv ja tagasihoidlik Tevonima, 10.000 m hõbemedalimees ja Stenroosi võitja, 1925. a. hakati uuesti kõnelema hirmuäratavatest indiaanlastest, ja nimelt jooksjatest. Tol ajal külastas Paavo Nurmi Los Angelesi ja võistluste korraldajad teatasid, et nad on saanud kokku 4 sellast jooksjat, kellele maailmarekordi saavutamine 5000 m-ist pikematel maadel on nagu naljaasi. Võistluspäeval osutusid need jooksjad poisikeseks Paavo kõrval, kuid vastupidavust oleks neil olnud kas või 100 km jooksuks.

aga lähemale — 1,5 m võrra karistusruumi sisse. Nimelt ütleb määrus, et väljalöögi ajal vastased ei tohi olla lööjale lähemal kui 9,15 m. Värava väljalöögi toimetatakse aga väravaruumi joonelt, mis 5,49 m värvast. Seega tuleb vastasel väljalöögi sooritamise ajal asuda värvast 5,49 + 9,15 = 14,64 m kaugusel. Väravale paralleelne karistusruumi joon on värvast aga 16,47 m kaugusel, nii siis järgnebki sellest, et värava-väljalöögi toimetamise ajal vastane määrustekohaselt võib asuda 1,83 m võrra karistusruumi sees. Selle 1,83 m tagajärjekat kasutamist Tipneri vastu rootslased üritasidki, kuigi ilma otsekoheselt mõjuda suutnud positiivsusega.

*

Rootslased sellel matschil olid tehniliselt paremad (seda ütleme meie), eestlased aga üritavamad ja füüsiliselt võimsamad (seda ütleb Rubenson „Dagens Nyheteris“).

Rootslased on objektiivsed kriitikud. Nad on võrdlemisi täieliselt vabad omapoolselt erapoolikust hindamisest. Selle tõttu oli eestlasel Stokholmi suurimast lehest „Dagens Nyheteris“ eriti meeldiv lugeda, et „(rootslastel) tuleb võidunumbri 2:1-ga õnnelikult rahul olla, kuna õiglasem resultaat oleks viik.“

*

Lõpuks: pärast E.-R. matschi rootslased ja soomlased märkisid, et Eesti mäng kuulub Skandinaavia klassi.

Deschfreeritult tähendab see jõulisuse ja tehnika parajat segu. Oma poolt on lisada, et säärast Skandinaavia klassi märkisime meie oma meeskonna kohta tema Turaani-turniiri matschide puhul Soome ja Ungari vastu.

Kuid oleks see „Skandinaavia klass“ ainult alati-
sem, stabiilsem — et pärast tagajärjelt meie õnnetut ja mängult head Rootsi matschi augustis Soome vastu see eelseisev esinemine meile ei kujuneks järjekordseks „Leedu-matschiks“ meiepoolse nõrga mänguga.

Toomas Kivi.

Võrdlemisi ammu teati, et indiaanlased on head kestva jooksjad. Juba Ameerika vabadusvõitluses löikasid indiaanlased ordonanssidena loobereid. Inka-hõimu organiseeritud teateteenistus on kuulus sellega, et see toimis pikematelgi distantsidel häämatava kiirusega.

Norra uurija Karl Lumholtz jutustab oma raamatus, et 1890. a. Põhja-Meksikos viibides kohanud ta Tamahunara nimelise indiaanlaste hõimuga. Juba siis nimetab ta seda rahvast parimaks maailma jooksja-rahvuseks. Kiirus ei ole küll neil mainimisväär, seavastu aga vastupidavus on neil kõrgel tasemel. Tamahunara-indiaanlaste vastupidavus on nii suur, et üks mees suudab joosta 170 miili ehk 270 km. Lumholtzi jutustus mehest, kes viie päeva kestes jooksis edasi-tagasi 1000 km, tundub siiski raskelt usutavana. Siin võib olla mõni arvestuse viga.

Juba Lumholtzi ajal tunni selle hõimu keskel süstemaatset võidujooksu. Joosti rühmades. Igal rühmal oli juht ja värvid, milliseid kanti laupa ümbritseva paalana. Erilist jooksurada ei olnud. Ringe joosti avaral väljakul, kus raja suund oli märgitud puude koortesse lõigatud ristidega. Sageli toimus võistlus sel kujul, et mehed viisid palli rühma ees. Enne jooksu algust sooritati rajaga tutvumiseks üks ring. Joostav ring oli sageli väga pikk — 5—23 km. Neid sooritati mitu. Lumholtz mainib üht võistlust, mille kestes joosti 12 korda 14-miililine ring. Seega oli maa pikkus umbes 273 km. Jooksu kestes sõid võistlejad mõnikord küpsetatud maisiterasid ja niisutasid suud veega. Lumholtz jutustab edasi, et võistluste eel veeti sageli kihla tagajärgedele. Kord on Lumholtz märkinud rühma juhi jooksuaega. Too jooksis kahe tunniga 33 km 600 m pikkuse maa. (Seegi tundub vähe usutavana, sest Greeni 2 tunni maailmarekord on jooksurajal 33 km 46 m). Jooksu kestes jooksis indiaanlane 56 m pikkuse esimese ringi 19 sekundiga ja teise 24 sek.

Eriti huvitavad on Lumholtzi kirjeldused jooksu ääretult innustavast mõjust publikule. Pealtvaatajad jooksid isegi kaasa, kannustades neid võistlejaid hüüetega ja aidates neil otsida palli põõsastest ja kivide vahelt. Naised jagasid praetud maisiterasid ja uhtusid leige veega jooksjate higistavaid selgi. Öhtul ja öösel valgustasid tõrvikukandjad jooksjate teed.

Jooks vältas kogu öö ja jätkus jälle päeval, kuni kestva jooksja oli sooritanud määratud arvu ringe ja saabunud pärale. Kuigi kirjeldused on pisut ebasel-

ged, kuid mis puutub võistluse parima mehe selgumisse, siis tõendavad Lumholtzi kirjutused vähemalt võistlus-kultuuri kõrget taset.

Kalifornia lahe põhjas asuvaist praegu peagu hävinud Seri-indiaanlastest kõneldakse üllatavaid asju. Kõneldakse, et nad püüavad jäneseid omapärasel viisil: üks hiilib vaikselt jänese jälgedes, kuna teised jooksevad kaares jänese mõlemal pool, piirates jänese sisse ning püüdes ta siis kinni ja tappes käsitsi. Ameeriklane McGee, kes on uurinud indiaanlasi, jutustab oma raamatus „The Seri-Indians“, mis ilmus Washingtonis 1898. a., järgmist:

Keegi valge isanda teenistuses olev Seri-indiaanlane palus oma käskijalt luba minna küttima põtru. Peremees nõustus sel tingimusel, et poiss püüaks põdra kinni 2 tunni kestes ja tooks selle elusana koju. Poiss naeratas, kihutas võsastükku, kus viibis vähem kui kaks tundi, ja ilmus siis tagasi, elusa põdra kandam seljas.

Teine kord oli ühele Seri-indiaanlasele lubatud kinkida hobune, kui ta suudab püüda selle kinni 200 yardi pikkusel maal. Hobune lasti lahti ja kihutas lennul galopis poisist mööda, kuid poiss saavutas peagi hobuse ja püüdis selle kinni.

Ka jalakäimises on Seri-indiaanlased vastupidavad. Nii oli üks naine viinud oma haige lapse 45 miili, s. t. 72 km kaugusel elava arsti juure. Selle teekonna soo-

Moment indiaanlaste kestvusjooksust.

ritas ta ühe öö jooksul, püüdes veel teel kinni jänese, mille viis arstile tasuta. Üldiselt sooritavad Seri-hõimu naised 50 km pikkuse maa Costa Ricasse jala, kandes kaasas veel imikut.

Neid muinasjutulisi saavutusi võib seletada sellega, et indiaanlased juba lapseast treenivad süstemaatiliselt kiirust, painduvust ja kestvusjooksu. Seepärast on nad sellases vormis, et suudavad veel hallipealistenagi saavutada jooksu alal hämmastavaid tagajärgi.

Nekrolog kahele

Käesoleval aastal on surm sageli olnud külaliseks spordiperes. Sageli oleme pidanud sule pihku võtma nekrologide kirjutamiseks. Seekord tuleb mälestada korrakaht lahkunut, kes kiielt järgnenud üksteisele. Need olid Artur Limberg ja Aleksander Arro.

Esimesena neist kahest lahkus 26. juunil soolekasvaja tagajärjel tekkinud surma läbi Artur Limberg. 67-aastasena ta enam ei kuulunud aktiivsportlaste ridadesse, kuid võttis seda aktiivsemalt osa spordiliikumise toetamisest. Oli tegev reas seltskondlikes organisatsioonides, ja nende seas ka spordiseltsides. Kuulus Tallinna Spordipressi Klubi liikmeskonda ja tegeles ka jahispordiga. A. Limbergi teened spordi-

arendamises olid suured. Selle edu nägi ta suure heatahtlikkusega.

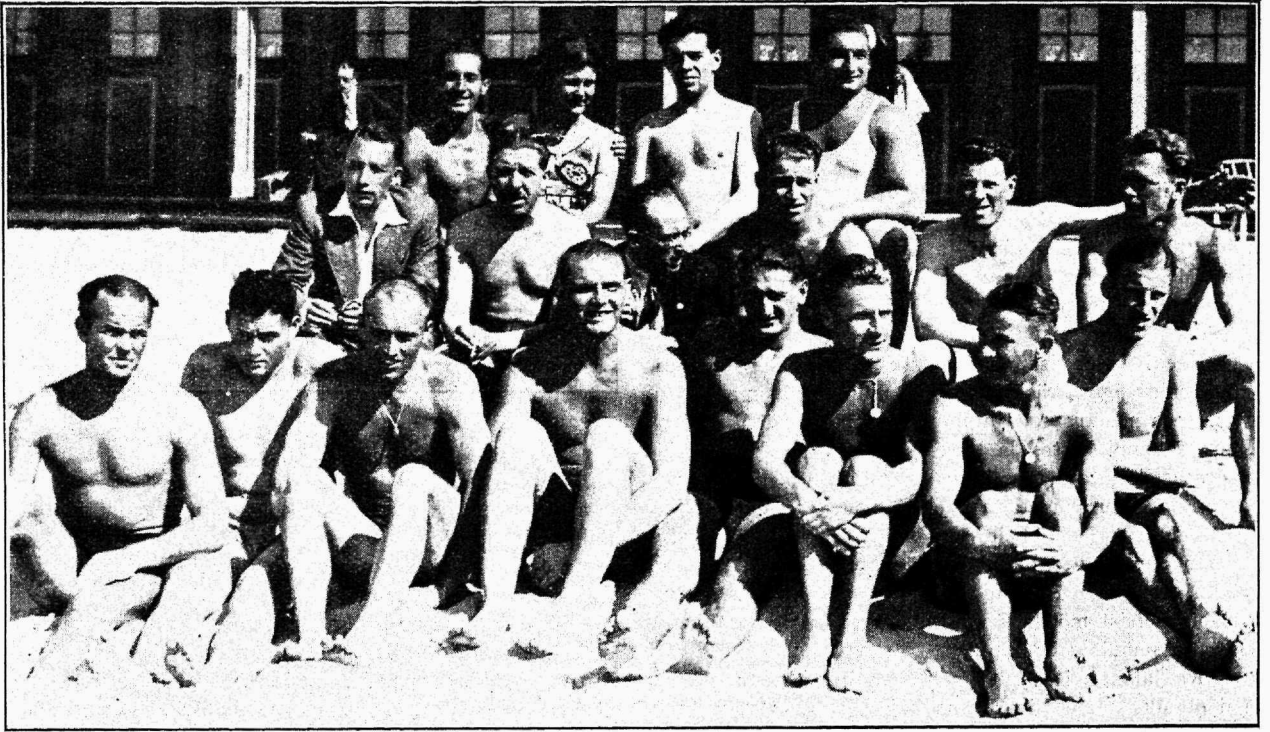
Teiseks lahkunuks oli lendur-kapten Aleksander Arro, kes koos oma teenistuskasulase lendurleitnant E. Muruga langes lennukil alla teenistuskohuste täitmisel Jägala poligoonil 11. juulil. A. Arro oli Kalevi tenniseklubi juhte ja agaramaid liikmeid, keda jätkus igale poole. Ta organiseeris, oli kohtunikuks, mängis ise kaasa ja tundis igati suurt huvi tennisest ja spordi vastu. Oli mitmendat aastat kaitsevää tennisemeister. A. Arro oli 37-aastane.

Mõlemat lahkunut mälestab spordipere suurima kurvastusega.

1. ja 2.
augustil 1935. a.
kell 7 öht.
Kadrioru staadionil.

EESTI-LÄTI-POOLA
kergejõustiku-maavõistlus.

Pääsmete hinnad:
Kr. 1.50, 1.—, 0.75
ja 0.35
Eelmüük
o/ü. Esto's.
k/m. Spordis ja
V. Resev-Reseli
juures.

S. K. BUDEJOVICE meeskond Pirita plaashil. Nim. meeskond jääb vist ainsaks profimeeskondadest, kes Eestis tänavu külastanud. Pole kuulda teiste profimeeskondade Eestisse saabumisest. Pildil E. Spordilehe toimetaja A. Adorf jutlemas palliprofidega.

Budejovice meeste 5 matschi

Tschehhi profimeeskond S. K. Budejovice sooritas Eestis 5 matschi, osutudes meie klubimeeskondadele võitmatuks. Tagajärjed olid: Spordiga 2:2 (sinivalged üllatasid), Estoniaga 2:1 (paras tagajärg), TJK-ga 2:2 (rohelistele ülekaal), Pärnu JK-ga 2:0 (tschehhide kindel võit) ja Pärnu Tervisega 4:2 (tervislaste tragi start 2:0 juhtima asumisega, millele järgnes vaibumine ja kaotuse vältimatus).

Pärast Leedu-Eesti maavõistlust, millal toimus Budejovice debüüt, ei saanud ega oleks osanudki oodata mingit erilisemalt head meie meestelt. Nii Budejovice-Spordi matschi alul tekkis tundmus, et see Tschehhi profide mitte kõige priimamasse klassi kuuluv klubi-meeskond üksinda on parem ja tugevam kui meie klubi-meeskonnad kokku, s.t. meie rahvusmeeskond. See Eesti-Leedu matschi heitumusest algpõhjuse saanud tundmus rõõmustaval viisil osutus ekslikuks. Suure jõu- ja energiapanuse väljale viskamisega sinivagled tegid nagu eelmängu, peaproovi meistertükile Rootsi vastu. Tuli meelee see, kuidas l. a. Turaani turniiril soomlased oma laia rinna ja raske sisuga võtsid võidu ungarlastelt ning kuidas meiegi meeskond suuremalt osalt nende samade tegurite põhjal sooritas ungarlastega matschi kaotamatult.

Budejovice-matschid Tallinnas olid nagu väiksema-möödulisteks koopiateks nendest Turaani matschidest, kusjuures väikekoopiatele lisanes mõnigi originaalide omadest huvitavamgi oma-ette nüanss.

Kahetseda tuleks, et ei suudetud tulla toime Bude-

jovice ja meie rahvusmeeskonna vahelise matschi korraldamisega. See oluiks heaks jõuprooviks meie valgete üheteistkümnemele ning Rootsi-vormi tõusul olev meie meeskond pidanuks siis oma ülesande kõrgusele küündivana tschehhe lööma kindla kahe väravaga.

Kahetseda tuleks veel, et meie provintsi meeskonnad nii võrdlemisi harva saavad mängida korralikult heade välismaalastega. Kuid tee on nüüd juba lähedamalt lahti: liit saatis leedulased Narva ja pärnlased oma algatusel hankisid tschehhisid.

Arvese võtmata neid kaht kahtlusavaldust, mis sisuliselt on veel parema ihkamise, pakkusid tschehhid meie meeskondadele ja publikule küllaltki vitamiiniseid partiisid ja nende sarnanevad oleks järjena oodatavad veel tänavugi.

Eesti kergejõustiku esivõistlustest osavõtnute suur pere.

KONKURENTSI-PINEVAD ESIVÕISTLUSED

Asjasse mittesüvenenuile jääb saladuseks, miks Tartus peetud kergejõustiku esivõistlused vaatamata sellele, et neil startis meie kogu eliit ja ka eliidi järgmine kaader, siiski ei hiilunud tippsaavutuste kõrgusega. Rekord langes üksnes ühel alal — 4×400 m teatejooksus. Teistel aladel ei tulnud ühtki rekordi, kuigi mehed olid selleks küllaldases vormis. Suuri vaevu ja väga napilt parandati hooaja tippsaavutused peale nim. teatejooksu ainult neljal alal — 5000 ja 10.000 m jooksudes, 110 m tõkkejooksus ning kolmikhüppes. Et esivõistlused vastu ootusi ei kujunenud tippsaavutuste ja parimate saavutuste laiuse vägevaks paraadiks, siis põhjustas seda kaks väga kaaluvat asjolu.

Eeskätt Tamme staadion ei ole veel küps suur-saavutuste püstitamise areenina. Jooksu- ja hüpperajad on pehmed. Jalg sõna tõsises mõttes vajub maapinnasse. See asjaolu kurnas jooksjad ja, mõistagi, mõjus ka tehnilistele tulemustele. Näiteks 1500 m A. Jürlau n. ö. pumpas enda täiesti välja, kuid tagajärg oli siiski ainult 4.11,8. Osutatud pingutuse juures mõnel teisel rajal võinuks A. Jürlau 1500 m katta alla 4.05. See näide on iseloomustav kõigi jooksude kohta. Hüpeteski takistas pehme rada hoojooksu ning kõrgushüppes äratõuke tugevust. Kaugus- ja teivashüppes oli hoovõtu rada pealegi väikese kallakuga. See näib soodustusena, kuid tegelikult mõjub ta vastupidiselt. Seda sellepärast, et kallakpinna tõttu hoojooksu sammud pikenevad ja sammud ei tule välja paku tabamiseks või teiba auku asetamiseks. Kaugushüppes lõppes 50% katsetest ülestumiselega.

Teiseks tehnilisi tagajärgi pidurdavaks asjaoluks oli seltside jaht punktidele. Suur osa mehi killustas oma energia mitmele alale ja seetõttu ei saavutanud nad ühelgi alal isiklikku maksimaalset. Näiteks R. Toomsalu tegi kaasa 100 ja 200 m, kaugus- ja kolmikhüppe ning veel teatejooksus. Et mees hüpetes siiski saavutas 7.11,5 ja 13.85,5, siis tähendab see mehe suurvormi. Vähemal arvul aladel startides võinuks ta tulla

toime tunduvalt paremate tehn. tagajärgedega. Ja sääraseid mehi, kes startisid real aladel, oli väga palju.

Kuid vastukaaluna tehn. tagajärgede mittehiilgamisele hiilgasid võistlused konkurentsi pinevusega. Võib öelda, et need olid kõigi aegade konkurentsi-pinevaimad esivõistlused, ületades koguni Eesti Mängude kergejõustikuvõistluste konkurentsi pinevuse. Väga väikesed mõõdu- ja ajaosad eraldasid ettepoole tulnuid järgnevat. Kolmikhüppes näiteks lahutas meistrit teise koha omanikust ainult 1 sm, sama suur oli vahe 3. ja 4. koha omanike vahel. Ka jooksudes, eriti keskmaades, olid ajavahed väga väikesed. Esivõistluste parimaks alaks oli kõigi tunnustamisel kaugushüpe. Esimaks võitis kolm eestlast ühel ja samal võistlusel üle 7 m!

Lühimaaajooksudest võitis R. Toomsalu 100 ja 200 m mängleva kergusega. Mees on jõudmas rahvusvahelise klassi. Pole võimatu, et Tommi sel hooajal jookseb 100 m vähemalt 10,7-ga ja 200 m 22 sek. puhtalt. Esivõistlustel võinuks ta 200 m joosta alla 200 m, kuid ei pingutanud. Pidas finaalis ütiga võrdset tempot ja rebis mängledes lahti alles lõpus. Säärane oma võimete demonstreerimine tundus edvistamisena. Niikuinii on usutav, et R. Toomsalul kodumaal vastast ei ole. Kahju on J. Toomrest, kes politseivõistlustel rebestas kaugushüppes oma reilihased ja nüüd mõneks ajaks välja langenud võistlejate ridadest. Katsetas küll 100 m, kuid oli sunnitud katkestama.

V. Rattus on väga lähedal oma iga-aastasele tippvormile. Momendil paremuselt Eesti teine sprinter. Uute lootustandvatena on kerkinud esile G. Vuht ja E. Kulmar. Esimene neist näitas 100 m eeljooksus ajana 11,5 ja teine võitis 4×400 teatejooksus G. Beckmani.

Veerandmaileritest on praegu teistest peagu klass parem F. Ütt, kes 400 m võitis ilmse üleolekuga. L. a. parimad, s. o. V. Nesterov ja A. Pau, on tänavu

vähe harjutanud. Teatejooksu sees oli V. Nesterov ASK meeskonna ankrumehena siiski hea. 4×400 m pole kunagi nähtud säärast vägevat duelli kahe Eesti meeskonna vahel, nagu seekord esivõistlustel. Uue rekordi püstitanud ASK meeskonna koguaeg 3.29,4 annab keskmiselt iga mehe kohta 52,45. Seejuures tehti ajamootjatega kindlaks, et üti aeg teatejooksu sees oli väga lähedane 51 sekundile. Kalevi meeste keskmine 52,725.

Keskmaajooksudes on edasi peremeheks A. Jür lau. Tema paarivaal K. Fatal oli esivõistluste päevadel haige. Viibis küll kohal, kuid ei startinud 1500 m-is, 800 m hilines aga stardist väljumisega ega alustanudki jooksu. A. Jür lau, K. Fatali ja E. Prööm i järgmiseks parimaks keskmaades on F. Dunkel.

E. Prööm tegi kaasa 800 m ja 5000 m, võites viimase ala ja tulles teiseks 800 m-is, napilt A. Jür laust maast. E. Prööm i kohta on kaldutud arvamusel, et mehele on 5000 m-ist sobivamateks võistlusaladeks keskmaad. A. Jür lau arvab, et E. Prööm võiks esimese eestlasena purustada 1500 m-is 4 min. piiri. Ka Prööm i ennast meelitavad rohkem keskmaad ja mees lubabki tulevikus neis spetsialiseeruma hakata. Momen dil võib öelda, et E. Prööm on suuteline varsti 5000 m-is F. Beldinski rekordi purustamiseks. Parimini õnnestuks see konkurents välismaalastega.

Kui välja arvata E. Prööm i — R. Samsi duell 5000 m-is, siis olid pikamaajooksud esivõistluste nõrgemateks aladeks, nii konkurents pivevuselt kui ka osavõtjate arvult.

Tõkkejooksus kujunesid tagajärjed J. Toom re puudumisel keskpärasteks. Vanameister E. Räh n võitis 110 m G. Beckmani ees, kes mõninga kõrvalhüppe pärast oli esivõistlustel alavormis ja kaotas ka 400 m tõkkejooksus noorele P. Kuttile.

Hüpetes on kõigil aladel juure sirgunud paljulubavaid noori. Kõrgushüppes on neiks E. Jär vson ja A. Landberg. Veel sel aastal on mõlemalt loota 1.85 ületamist, kindlamini siiski E. Jär vsonilt. Viimane on hea ka kolmikus. Kaugus- ja kolmikhüppes areneb iga võistlusega A. Raska.

Visetes-heidetes pole tmsad oma vormi saavutanud. Uute meestena võib märkida kuulitõukajat A. Kreeki, kellest käesolevas E. Spordilehes mujal veidi pikemalt kirjutatud, ja odaviskajat H. Puistamat. Viimane on loodetavasti uus 60-m-meis juba lähemal ajal.

Üldiselt mõõdusid esivõistlused ladusalt. Takistus ja viperusi tegi üksnes jooksuradade väike arv. Ainult neli rada on 200 ja 400 m jooksudeks. Ka 110 tõkkejooksuks saab kasutada ainult 3—4 rada. Selle tõttu tuli neis maades lasta finaali üksnes eeljooksude võitjad, äärmisel juhul kaht parimat igast eeljooksust. 200 m ja tõkkejooksudes kujunes säärane olukord, et viimaste kohtade omanikest oli osa, kes ei tulnud eeljooksude võitjaks, siiski paremad kui finaali 2. või 3. koha omanikud. Tulevikus peab nõudma, et esivõistlused antaks üksnes nende organisatsioonide korraldusse, kel lel kasutada vähemalt kuue jooksurajaga võistlusväli.

Esivõistluste tehnilised tulemused olid:

100 m: 1. ja Eesti meister R. Toomsalu, Kalev, 11,3. 2. V. Rattus, ÜENÜTO. 3. A. Hirv, Kalev. 4. V. Nesterov, ASK. 5. V. Kalam, Sakala. 6. G. Vuht, Kalev.

200 m: 1. ja Eesti meister R. Toomsalu, Kalev, 23,3. 2. F. Ütt, ASK, 24,4. 3. E. Kulmar, Kalev, 27,0. 4. V. Rattus, ÜENÜTO (23,8). 5. Harri Anton, Kalev. 6. A. Hirv, Kalev.

400 m: 1. ja Eesti meister F. Ütt, ASK, 52,9. 2. G. Beckman, ASK, 53,9. 3. V. Nesterov, ASK, 54,0. 4. V. Laats, ÜENÜTO, 54,0. 5. J. Lunter, Pärnu SK, 55,2. 6. O. Grepp, Kalev, 55,6.

800 m: 1. ja Eesti meister A. Jür lau, Kalev, 2,01,5. 2. E. Prööm, Tall. PS, 2,01,8. 3. F. Dunkel,

Kalev, 2,02,3. 4. H. Laas, Vaprus. 5. R. Sams, ÜENÜTO. 6. A. Vaks, ÜENÜTO.

1500 m: 1. ja Eesti meister A. Jür lau, Kalev, 4,11,8. 2. F. Dunkel, Kalev, 4,12,4. 3. V. Pulk, ASK. 4. A. Vaks, ÜENÜTO. 5. R. Suban, Kalev. 6. E. Rätsep, Kalev.

5000 m: 1. ja Eesti meister E. Prööm, Tall. PS, 15,39,6. 2. R. Sams, ÜENÜTO, 15,41,6. 3. Resnis, Nõmme ÜENÜ, 16,21,8. 4. E. Martin, Kalev, 16,22,6. 5. E. Einman, Nõmme ÜENÜ, 16,30,0. 6. R. Lulla, Tartu Kalev.

10.000 m: 1. ja Eesti meister J. Anier, Tartu Kalev, 33,57,4. 2. K. Kiili, Kalev, 34,20,5. 3. E. Martin, Kalev, 34,50,4. 4. R. Lulla, Tartu Kalev, 35,11,4. 5. K. Kuldkepp, Sakala, 36,54,0.

4×100 m: 1. ja Eesti meister Kalev (A. Hirv, G. Vuht, E. Rahn ja R. Toomsalu) 45,8. 2. Kalev 46,2. 3. ÜENÜTO. 4. ASK. 5. Kalev.

4×400 m: 1. ja Eesti meister ASK (G. Beckman, A. Raska, F. Ütt ja V. Nesterov) 3,29,4 (uus E. rekord). 2. Kalev (E. Kulmar, A. Jür lau, O. Grepp ja A. Pau) 3,30,9. 3. Tall. PS (K. Fatal, E. Männik, A. Pupart ja E. Prööm) 3,39,4. 4. Kalev I 3,40,3. 5. Pärnu SK 3,41,6. 6. Kalev III 3,42,0.

110 m tõkkeid: 1. ja Eesti meister E. Rahn, Kalev, 16,4. 2. G. Beckman, ASK, 17,3. 3. A. Paluvere, Kalev, 17,5. 4. A. Hirv, Kalev. 5. A. Pupart, Tall. PS.

400 m tõkkeid: 1. ja Eesti meister P. Kutti, ÜENÜTO, 59,-. 2. G. Beckman, ASK, 64,2. 3. E. Männik, Tall. PS. 4. F. Kudu, Kalev (63,4). 5. A. Ernesaks, Kalev. 6. A. Pupart, Tall. PS.

Kõrgus: 1. ja Eesti meister A. Kuuse, ÜENÜTO, 1,85. 2. E. Jär vson, Tartu Kalev, 1,80. 3. A. Landberg, Kalev, 1,80. 4. G. Kalm, Kalev, 1,75. 5. G. Sule, ASK, 1,75. 6. H. Koik, Sakala, 1,70.

Kaugus: 1. ja Eesti meister R. Toomsalu, Kalev, 7,11,5. 2. E. Tamm, Kalev, 7,05. 3. N. Küttis, ASK, 7,00. 4. A. Raska, ASK, 6,82. 5. E. Lilienthal, Narva PS, 6,50. 6. K. Kasik, Kalev, 6,45.

Kolmik: 1. ja Eesti meister E. Jär vson, Tartu Kalev, 13,98. 2. A. Raska, ASK, 13,97. 3. N. Küttis, ASK, 13,86,5. 4. R. Toomsalu, Kalev, 13,85,5. 5. E. Armi, Kalev, 13,54. 6. H. Kobbin, Ambla SR, 13,41.

Teivas: 1. ja Eesti meister J. Erna, Kalev, 3,50. 2. E. Arman, ASK, 3,40. 3. H. Koik, Sakala, 3,30 (3,40). 4. H. Kobbin, Ambla SR, 3,30. 5. A. Niggol, ASK, 3,30. 6. I. Laur, Pärnu SK, 3,30.

Kuul: 1. ja Eesti meister A. Viiding, Tall. PS, 14,72. 2. J. Suuk, Tall. PS, 14,15. 3. A. Kreek, Läänela, 13,93. 4. P. Puna, ÜENÜTO, 13,42. 5. R. Schmidt, Valga ÜENÜ, 13,09. 6. O. Erikson, ASK, 13,08.

Ketas: 1. ja Eesti meister A. Viiding, Tall. PS, 44,48. 2. O. Erikson, ASK, 43,77. 3. E. Lilienthal, Narva PS, 42,32. 4. A. Niggol, ASK, 40,62. 5. N. Feldman, ASK, 40,05. 6. K. Annamaa, Tall. PS, 38,53.

Oda: 1. ja Eesti meister G. Sule, ASK, 65,02. 2. A. Mägi, ASK, 56,83. 3. J. Laidvere, Tartu Kalev, 56,29. 4. V. Uibo, Valga ÜENÜ, 55,47. 5. A. Niggol, ASK, 55,14. 6. F. Issak, ASK, 53,73.

Vasar: 1. ja Eesti meister K. Annamaa, Tall. PS, 43,19. 2. E. Lilienthal, Narva PS, 30,93. 3. J. Suuk, Tall. PS, 30,50. 4. A. Ratnik, Tartu ÜENÜ, 30,43. 5. A. Teearu, Tall. PS, 29,60. 6. O. Erikson, ASK, 27,90.

Raskus: 1. ja Eesti meister K. Annamaa, Tall. PS, 17,12. 2. A. Teearu, Tall. PS, 15,66. 3. J. Neuman, Tall. PS, 15,60. 4. J. Suuk, Tall. PS, 15,23. 5. A. Tuju, Kalev, 13,69. 6. F. Ütt, ASK, 13,68.

Punkte said seltsid järgmiselt: Kalev 133, A. SK 98, Tall. PS 73, ÜENÜTO 41, Tartu Kalev 25, Narva PS ja Sakala à 11, Nõmme Kaljuväli 6, Valga ÜENÜ ja Pärnu SK à 5, Läänela ja Ambla SR à 4 ning Vaprus ja Tartu ÜENÜ à 3. Üldse startis üle 150 sportlase.

HINNANGUT JA ARVUSID

VÄLJALT JA RAJALT

A. ADORF

Nagu real teistelgi spordialadel, valitseb meil ka kergejõustikus isesugune õhkkond. See on olümpiaeelne õhkkond. Ta ergutab, kuid ta ka pidurdab. Pidurdab sellepärast, et praegu, juuli keskpaigani, pole eriliselt taotletud tippsaavutusi. Suurem üdi säilitatakse üllatamiseks sügisel, millal enam-vähem kindlaks määratakse kergejõustiklaste olümpia-ekspeditsiooni koosseis. Selletõttu nii mõnigi suurtükk-tippportlane on hilineanud oma tippsaavutuste vormiga. Teisest küljest pole sel hooajal veel olnud tõeliselt suuri võistlusi. L. a. oli E. Spordilehe juulikuu-numbri ilmumise ajaks juba seljataga/maavõistlus Lätiga, mis nõudis tippmeeste rohkemat pingutust. Tänavu on Eesti-Läti maavõistlus vajunud n.ö. vette. Liidud teevad vastastikku ettepanekuid uuteks tähtpäevadeks, ilma seejuures leidmata n.ö. kuldset kesktee. Üksikud väiksema ulatusega rahvusvahelised ja rahvuslikud võistlused pole aga suutnud kõigilt tippmeestelt välja meelitada nende võimalikku parimat.

Keda aga ülalnimetatud olümpiaeelne õhkkond on piitsutanud n.ö. suurtele tegudele, on nooremad või, kui mitte just nooremad, siis need parajasse spordiikka tõusnud kergejõustiklased, kes kaugelt näevad Berliini olümpiavärvaid ja taotlevad viimastele võimalikult lähemale nihkumist.

Eeskätt võib märkida R. Toomsalu, kes võitnud Eesti kõigi aegade parima sprinteri nimetuse. Tema nimel on nüüd kõik lühimaajooksu rekordid. Viimasena purustas ta J. Villemsoni rekordi 100 m-is, saavutades uue margina 10,9. R. Toomsalu täitis l. a. E. Spordilehele antud lubaduse. Pärast Eesti-Läti maavõistlust l. a. Riias avaldas ta (vaata E. Spl. nr. 7 — 1934. a.): „... mu jalad on korrast ära. Hoian neid ning treenin ja võistlen mõõdukalt. Talvel looan jalad korda seada ja vast siis, järgmisel hooajal, saavutan oma heavormi ja jooksin 100 m-is ammuoodatud rekordi. Selle järele võib ka asuda 400 m eritreeningule, ja järele vaadata, kas suudan, nagu mitmelt poolt mulle on sisendatud, 400 m katta alla 50 sek.“ Esiialgu R. Toomsalu, mõistagi, jääb veerandmiilist lähematele distantsidele, ja 400 m katsetab vast alles hilissügisel. Muuseas öeldud, ei ole R. Toomsalu siiski mitte esimene, vaid teine eestlane 100 m-is alla 11 sekundi. Esimeseks oli K. Schütz, kes kunagi Pärnus jooksis 10,8. Kuid alla tugevat tuult, mille tõttu seda tagajärge ei kinnitatud rekordiks. Väga võimalikuks võib pi-

dada R. Toomsalult täiesti rekordi määruste pärast tingimustel K. Schützi saavutuse kordamist veel tänavu.

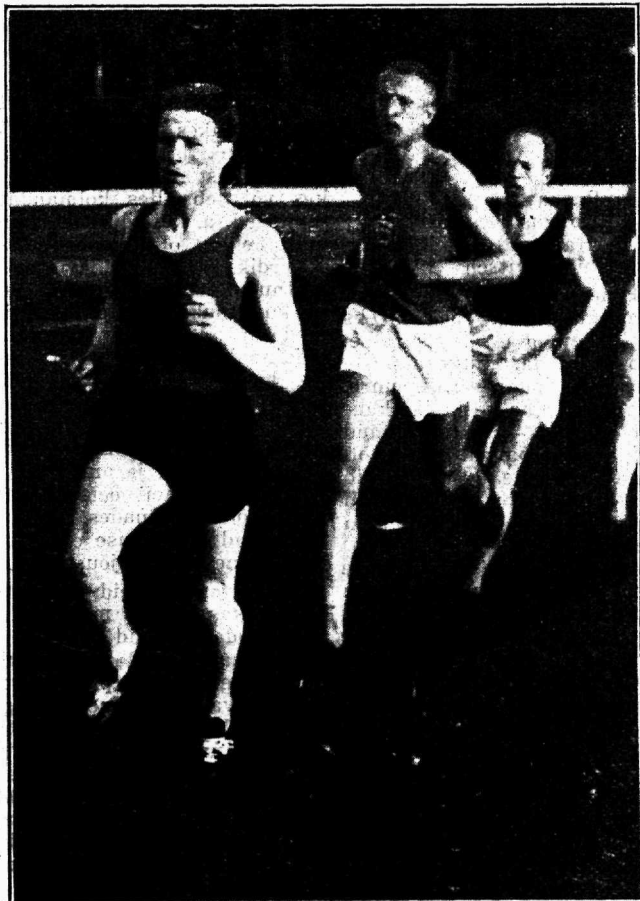
R. Toomsalu on üks ja R. Sams teine, keda võib tõsta n.-n. musketääride klassi, missugune nimetus meil on kujunenud nagu mingisuguseks aukraadiiks parimatele kergeportlastele. R. Sams on teinud suure hüppe oma võimete tõusus, võrreldes läinud aastaga. Siis olid tema parimateks markideks: 1500 m — 4.20,8, 3000 m — 9.22,0 ja 5000 m — 15.58,2. Tänavu on ta aga näidanud 4.09,8, 8.47,6 ja 15.41,6. Mehel on loomupärased anded ja temast võrsub kindlasti parimaid pikamaajooksjaid, nagu seda Tallinnas ennustas ka Gunnar Höckert.

Rõõmustava come-backi on sooritanud F. Dunkel, kes haiguse tõttu

pikemat aega puudus sõerajalt. 2.02,3, 4.10,8 ja 9.18,6, saavutatult hooaja keskel, ennustavad veel paremaid tehnikatulemusi talt hooaja lõpuks.

Pikamaades, s. t. 5000 ja 10.000 m-is, valitseb edasi „ikaldus“. L. a. märgitud tõus pole tänavu jätkunud. Pikamaajooksjate kaader on kokku kuivanud. V. Treinberg lahkus surma läbi ja F. Beldsinski on taas loobunud võistlemisest. Tuleb veel kaua oodata, kuni senised keskmaajooksjad siirduvad pikematele distantsidele. Vast alles siis võime loota ka pikamaajooksu taseme tõusu.

Kaugushüppes võime tänavu esmakordselt märkida esimese nelja tagajärjena üle 7 m. Momendil on parimaks E. Tamms, kes juba neljal võistlusel on näidanud parima tagajärjena üle 7 m: 7.02 — 7.04 — 7.15. 7.05. Kaugushüpe areneb meil aast-

G. HÖCKERT Tallinna staadionil juhtimas 1500 m jooksu. Tema kannul K. FATAL ja A. JÜRLAU.

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

Nr. 7 24. juulil 1935 16. aastak.

Ilmub **Eesti Spordi Kesklüüdu** väljaandel iga kuu 20. päeval.
Toimetus ja talitus: Tallinn, Raekoja pl. 9. Tel. 444-28
 Talitus avatud iga äripäev kl. 9—3.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, 1/2 a. 1 kr. 50 snt., 1/4 a. 75 snt.
 Välismaale aastaks 4 krooni, 1/2 a. 2 krooni, 1/4 a. 1 kroon.

Tellimiste vastuvõtm. talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites
 KUULUTUSTE HIND: välimine kaas ja teksis: 1/4 lhk. Kr. 50.—,
 1/2 lhk. Kr. 25.—, 1/4 lhk. Kr. 12.50; sisemised 1/4 lhk. Kr. 40.—,
 1/2 lhk. Kr. 20.— 1/4 lhk. Kr. 10.—.

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU: **talitus**, Raekoja pl. 9, tel. 444-28,
 ja ajakirjanduse kontorid.
 Üksiknumber 25 senti.

aastalt. Praegu on Eestis juba kuus meest hüpanud üle 7 m ja veel suurem arv selle lähedale. Toome kõigi aegade paremusjärjestuse:

7.42	N. Küttis	1933
7.20,5	A. Klumberg	1923
7.20	E. Rähn	1929
7.15	E. Tamm	1935
7.11	R. Toomsalu	1935
7.03	E. Lilienthal	1935
6.96	J. Pillikse	1932
6.92	I. Marks	1934
6.89	E. Labent	1931
6.85	V. Ever	1924
6.85	A. Raska	1935
6.84	A. Kongas	1934
6.84	M. Haitov	1935
6.82	J. Rubanovitsch	1933

Seega 14 meest üle 6.80. Seitsemenda eestlasena üle 7 m pääsmiseks võib lootusi asetada A. Raskale, kellele võib järgneda, kaugushüppele spetsialiseerumise puhul, J. Toomre.

Tänavune 10 parima keskmise kaugushüppes — 6.86,2 — on juba nüüd Eesti kõigi aegade parim. L. a. oli kogu hooaja keskmine 6.85,7. Kuid suurem osa hooajast on veel ees, nii et tänavune keskmine võib küündida koguni üle 7 m!

Kõrgushüppes on uudiseks viimase kuu vältel A. Landbergilt ja E. Järksonilt 1.80 saavutamine. G. Schmidt, Eesti teine mees üle 1.90, pole tänavu veel startinud. A. Landberg on 16-nes ja E. Järkson 17-nes eestlane üle 1.80. Landberg on peale selle ka teivashüppes arenemisvõimeline, mille tunnuseks on tänavu näidatud 3.30, ja Järkson kolmikus. Üle 1.80 on Eestis seni hüpanud järgmised:

1.95	A. Kuuse	1933
1.90	G. Schmidt	1934
1.85	E. Roht	1928
1.85	G. Kalm	1933
1.83	A. Klumberg	1926
1.83	E. Knuut	1933

1.82,5	V. Ever	1924
1.81	N. Küttis	1931
1.80	B. Abrams	1914
1.80	G. Sule	1930
1.80	K. Klein	1931
1.80	I. Marks	1931
1.80	E. Tuhk	1931
1.80	K. Kotkas	1931
1.80	J. Arusoo	1934
1.80	A. Landberg	1935
1.80	E. Järkson	1935

Kuulitõukes näib A. Viidingu mantli pärija võrsuvat Läänemaa 19-aastasest Aleksander Kreegist, kes võistleb alles kolmandat aastat ja juba l. a. küündis üle 13 m, täpselt öeldult oli tema l. a. isiklikuks rekordiks 13.60. Tänavu on ta selle tõstnud 13.93-le. A. Kreek on ehne kuulitõukaja tüüp. Kehalised andmed on tal koguni paremad kui A. Viidingul. Kuid peasi: poiss on alles kasvuaas, mis tähendab, et ta võib füüsiliselt veel arenedada. Tänavusel hooajal võib A. Kreek tõusta A. Viidingu ja J. Suugi järgmiseks. Sarnaseid noori ja andekaid, nagu A. Kreek, võib meil peituda veel kuski maal või ka linnades. Kuid alati ei kerki nad avalikkuse ette ja lähevad kaotsi meie kergetõustikule.

Sageli on mõtteid vahetatud selle kohta: kas võrsub meil veel G. Sule taolisi odaviskajaid? Sellele küsimusele ei saagi vastata teisiti kui jah'iga. Kuid meeles tuleb pidada, et odaviskajad tavaliselt arenevad väga pikaldaselt, kuid tõusnult ekstra-klassi püsivad nad seal kaua. Tuletagem meele, et umbes pooltosinat aastat tagasi oli G. Sule vaeu 60-m-meis. Mõodus mitu aastat enne kui 60 m talt kujunes stabiilseks igal võistlusel. Suureks odameheks tõusis ta alles viimase kolme aastaga.

Endastmõistetavalt võime loota, et nende seas, kes praegu heitlevad võib-olla alles 57—58 m piiri ümber

või saavutavad veelgi vähem, võib 1940. a. olümpiamängudeks sirguda uusi 70-m-mehi. A. Klumberg on juba nüüd ära märkinud kolm meest, kellest ta tulevikus loodab uusi Sulesid. Siinkohal neid nimetada pole siiski sobiv. Las' need noored arenevad rahulikult, ilma et enneaegne kiitus neid lämmataks.

Ja sarnaselt, nagu odaviskes, võime uusi tulevikuuurusi loota ka teistel aladel.

Ajavahemikul E. Spordilehe juunikuu- ja käesoleva, s. o. juulikuunumbrite ilmumise vahel on kerkinud tublisti juure uusi märkimisväärsed saavutusi. L. a. juulikuuks oli üldine tase küll kõrgem, kuid arvestada tuleb seda, et tänavu on korraldatud vähem võistlusi, mille tõttu on vähem olnud võimalusi paremate tagajärgede arendamiseks.

Suurt edasiminekut ühe kuu vältel tõendab see, et kui juunikuu- numbris oli võimalus E. Spordilehe veergudel avaldada ainult 11 tagajärge, mille väärtus Soome punktide- tabeli alusel üle 800 punkti, siis alljärgnevalt võime tuua kakskümend- kuus vähemalt 800 punktiga hinnata- vat tulemust. Need on:

kuul — A. Viiding	15.29	954
kõrgus — A. Kuuse	1.93	947
oda — G. Sule	66.68	925
ketas — O. Erikson	46.66	921
3000 m — E. Prööm	8.47,4	899
„ „ — R. Sams	8.47,6	898
ketas — A. Viiding	45.55	884
100 m — R. Toomsalu	10,9	872
oda — A. Klumberg	63.60	857
kaugus — E. Tamm	7.15	844
kuul — J. Suuk	14.26	843
1500 m — A. Jürilau	4.07,4	836
kaugus — R. Toomsalu	7.11,5	833
kuul — O. Erikson	14.13	829
5000 m — E. Prööm	15.39,6	825
vasar — K. Annamaa	47.10	824
ketas — P. Määriit	43.68	824
kuul — R. Schmidt	14.06	822
5000 m — R. Sams	15.41,6	820
1500 m — K. Fatal	4.09,0	819
kaugus — N. Küttis	7.05	817
100 m — V. Rattus	11,1	814
kaugus — E. Lilienthal	7.03	812
1500 m — R. Sams	4.09,8	810
kuul — A. Kreek	13.93	809
1500 m — F. Dunkel	4.10,8	800

Võrreldes juunikuuga on hooaja tippsaavutused jäänud parandamata ainult 200 m-is, kõrgus- ja teivashüppes (viimases siiski korratud), kuulitõukes ja kettaheites. Eesti rekordid on kuu jooksul uuendatud 100 m-is, 4×400 m teatejooksus, raskusheites ja vasaraheites. Viimased kahel alal püstitati ka uued staadionirekordid: raskuses K. Annamaa 17.58 ja vasaras soomlane G. Hannula 47.72. Uut staadionirekordi oodati ka 1500 m-is, nimelt G. Höckertilt, kuid ta aeg 4.03,2 jäi siiski halve- maks J. Kusocinski 4.02,7-st.

Toome alljärgnevalt kümne keskmine tagajärg 22. juuliks (klambrates

l. a. keskmine 17. juuliks): 100 m — 13.52,8 (13.37,4), teivas — 3.40 11,3 (11,35), 200 m — 23,85 (23,61), (3.41,15), kuul — 13.97,1 (13.99,3), 400 m — 52.98 (52,53), 800 m — ketas — 42.29,3 (42.76,2) ja oda — 2.04,46 (2.03,6), 1000 m — 2.44,05 59.89,3 (59.29). (2.41,91), 1500 m — 4.14,18 (4.12,74), Seega on tänavune juulikuu keskmine l. a. vastavast parem üksnes (16.12,51), kõrgus — 1.76,8 (1.77,7), neljal alal — 100 m-is, kaugushüppes, kolmik — 6.86,2! (6.82,8), kolmik —

misel kuul, millal seljataga on juba Eesti-Poola-Läti kolmikmaavõistlus, võib loota väga lähedale küündimist kogu l. a. läbilõikele, mõnel alal seda kogu ületades. Viis parimat 22. juuliks olid järgmised:

	I	II	III	IV	V
100 m . . .	10,9 R. Toomsalu, Kalev.	11,1 V. Rattus, ÜENÜTO.	11,2 J. Toomre, Kalev.	11,2 E. Susi, Jõhvi ÜENÜ.	11,2 R. Jõgi, Nõmme ÜENÜ.
200 m . . .	23,0 R. Toomsalu, Kalev.	23,4 J. Toomre, Kalev.	23,6 B. Lille, Rakvere.	23,6 E. Lipp, Kiviõli SK.	23,8 V. Rattus, ÜENÜTO.
400 m . . .	52,0 F. Ütt, ASK.	52,4 G. Beckman, ASK.	52,5 V. Rattus, ÜENÜTO.	52,7 J. Lunter, Pärnu SK.	52,9 A. Jürlau, Kalev.
800 m . . .	2.02,6 K. Fatal, Tall. PS.	2.01,4 A. Jürlau, Kalev.	2.01,8 E. Prööm, Tall. PS.	2.02,3 F. Dunkel, Kalev.	2.04,5 H. Laas, Vaprus.
1500 m . . .	4.07,4 A. Jürlau, Kalev.	4.09,0 K. Fatal, Tall. PS.	4.09,8 R. Sams, ÜENÜTO.	4.10,8 F. Dunkel, Kalev.	4.14,2 V. Pulk, ASK.
3000 m . . .	8.47,4 E. Prööm, Tall. PS.	8.47,6 R. Sams, ÜENÜTO.	9.12,8 A. Peterman, Vaprus.	9.18,6 F. Dunkel, Kalev.	9.20,4 J. Anier, Tartu Kalev.
5000 m . . .	15.39,6 E. Prööm, Tall. PS.	15.41,6 R. Sams, ÜENÜTO.	16.06,0 J. Anier, Tartu Kalev.	16.12,0 A. Peterman, Vaprus.	16.21,8 R. Resnis, Nõmme ÜENÜ.
110 m. tõkk.	16,4 E. Rähn, Kalev.	16,6 G. Beckman, ASK.	16,7 A. Paluvere, Kalev.	16,9 A. Kuuse, ÜENÜTO.	16,9 A. Hirv, Kalev.
Kõrgus . . .	1.93 A. Kuuse, ÜENÜTO.	1.80 A. Landberg, Kalev.	1.80 E. Järvson, Tartu Kalev.	1.75 G. Sule, ASK.	1.75 G. Kalm, Kalev.
Kaugus . . .	7.15 E. Tamm, Kalev.	7.11,5 R. Toomsalu, Kalev.	7.05 N. Küttis, ASK.	7.03 E. Lilienthal, Narva PS.	6.86 E. Rähn, Kalev.
Kolmik . . .	13.98 E. Järvson, Tartu Kalev.	13.97 A. Raska, ASK.	13.86,5 N. Küttis, ASK.	13.85,5 R. Toomsalu, Kalev.	13.54 E. Armi, Kalev.
Teivas . . .	3.70 E. Ärman, ASK.	3.50 H. Kobbin, Ambla SR.	3.50 R. Kiipsaar, ASK.	3.50 J. Erna, Kalev.	3.40 H. Koik, Sakala.
Kuul	15.29 A. Viiding, Tall. PS.	14.26 J. Suuk, Tall. PS.	14.13 O. Erikson, ASK.	14.06 R. Schmidt, Valga ÜENÜ.	13.93 A. Kreek, Läänela.
Ketas	46.66 O. Erikson, ASK.	45.55 A. Viiding, Tall. PS.	43.68 P. Määrts, Valga ÜENÜ.	42.43 E. Lilienthal, Narva PS.	42.40 H. Kõerv, Sakala.
Oda	66.68 G. Sule, ASK.	63.50 A. Klumberg, Kalev.	60.63 A. Mägi, ASK.	60.62 J. Laidvere, Tartu Kalev.	58.88 H. Puistama, Vaprus.
Raskus . . .	17.58 K. Annamaa, Tall. PS.	15.66 K. Teearu, Tall. PS.	15.60 J. Neuman, Tall. PS.	15.23 J. Suuk, Tall. PS.	13.69 A. Tuju, Kalev.

IGAL OLGU

OMA STIIL

Niisama kui rõivastuse üksikasjus erineb üks inimene teisest, erineb ta ka elukommetes ja oma seesmise „mina“ väljendamisest. See erinevus on tingitud õige mitmetest asjaoludest (ümbrusest, kasvust jne.). Pikkemalt peatamata ühe või teise omapärasel väljendusvormil toon näite, kui ekslikult mõnikord on võetud eeskujuks ühe või teise inimese stiil ning seda siis sunniviisil endale külge koidetud, arvestamata sealjuures sootuks erinevaid iseloomu. Stiil on igale inimesele isikupärane, mille järeleaimamine võib oodatava kasu asemel tuua ainult kahju.

Tihti imetleme mõne inimese kehalist jõudu või vaimseid võimeid, ilusat stiili ja väljendusoskust, ning võtame need omadused ka endile eeskujuks. Sealjuures usume omandavat kõik eeldused saada niisama suureks

isikuks kui on eeskujul. Kuid eksime paratamatult. Millest on tingitud säärane pettumus? Kas ei ole meie jäljendanud suurmeisterit kõige pisemaski üksikasjas, kuid ometi ei saavuta me sääraseid võimeid nagu on meie eeskujul?

Me võime küll imetleda suurmeisterit, kuid kunagi ei saa me teda täpselt jäljendada, sest tavaliselt on meie isikud erinevad. Mäletan, kui l. a. ÜENÜ noored käisid Soomes õppimas. Tagasi tulles jooksid kõik hoopis iseäraliselt: käed märksa kõrgemal kui varemalt, vetruva sammuga jne., n.-õ. soome stiili. Ja tagajärg oli see, et keegi neist ei saavutanud enam oma endisi tippmarke. Stiili järeleaimamine on ohtlik, pealegi kui uut stiili tahetakse omandada lühikese ajaga.

Kuid räägitakse, et keegi jooksja olevat läinud veel

kaugemale stiili järeleaimamises. Kui l. a. kevadel üks Soome jooksja vaatamata haigele jalale jooksis Tallinnas päris hea tagajärje, siis võis hiljem näha üht meie jooksjaist jooksmas täpselt samuti: ühe sammuga pike-malt kui teisega, seega longates! See näide selgitab, milliste naeruväärsusteni võiakse minna stiili järeleaimamisel.

Meil tahetakse saada kõik korraga. Tahetakse saada heaks jooksjaks mõne aastaga ning selleks katsutakse aimata järele mõne suurjooksja stiili. Kuid sealjuures ei panda tähelegi, et tavaliselt sellega surmatakse oma isikupärasus. Samuti jäetakse kõrvale algteadmiste õppimine, milleta aga üldse ei saa kujundada stiili.

Peetagu silmas, et kõik meistrid on alul olnud õpi-poisid. Ka suurimad heliloojad on alul õppinud noote tundma ning anderikkaimadki kirjanikud tähti veerima. Samuti ei ole kuulsaimad sportlased kohe sündinud meistriteks, vaid on olnud alul algajad.

Suur reformaator Peeter Suur, kes teostas Venemaal uuendused ruttu ja suure jõuga, läks enne kõike välismaale, kus hakkas palgalisena tegema kehalist tööd, õppima teadmiste ja oskuste algeid. Üksnes seetõttu sai Peeter Suur uuendused läbi viia, et õppis esmalt uuenduste algteadmisi tundma. Ta ei hakanud otsekohe jäljendama, vaid õppima.

Kas on keegi saanud suurmeistriks üksnes jäljendamise-ga? Keegi ei saa näiteks Goetheks või Danteks või Nurmiks viimaste stiili järeleaimamisega.

Igäihel on oma isikupära, kuid järele aimates teise stiili meie tavaliselt surmame oma isikliku omapära ja meist ei saa muud kui armetu plagiaator. Igäüks käigu arenemisteed oma tõekspidamiste järele. Ja kui

sealjuures eksitakse, siis saab vigu ikkagi parandada. Rohkem õpime oma vigade parandamisega kui kordaminekutega. Jäljendades aga teist on meil raske oma vigu parandada; pealegi ei suuda me kunagi omandada täiuslikult seda, mida omab meie eeskuju.

Schopenhauer ütleb stiili järgmist: „Stiil on vaimu fusioonoomia. See on samuti ülekandmatu nagu kehalinega. Võõra stiili järeleaimamist nimetame maski kandmiseks. Olgu mask nii ilus kui tahes, ometi muutub ta meile oma elutusega varsti talumatult, vastikuks, nii et meile mõni teine, ka kõige vastikum, nägu tundub vastuvõetavamana.“

Kes tahab korda saata midagi suurt, see ärgu käigu senitallatud radasid, vaid oma teid. Jäljendades teist me võime omandada ainult poole tema talentid. Ennast tähele pannes, uurides, õppides saavutame enesetundmise; saame kätte enese, olgu see meie „ise“ siis kui suur tahes. Miks häbeneda ennast ja oma saavutusi? Leian, et ainult see on tugev ja võimeline midagi korda saatma, kes iga välise toetuse tagasi lükkab ja julgelt sammub oma rada. Prantsuse luuletaja Alfred de Musset ütleb: „Mu klaas ei ole suur, kuid ma joon oma klaasist.“

Iga algaja sportlane vaadaku õppimise mõttes küll võimalikult sagedasti häid sportlasi, kuid ärgu jäljendagu neid täpselt. Stiil, mis sobib ühele, võib teisele olla täiesti ebasobiv. Iga sportlane otsigu üles endale sobiv loomupärane stiil. Selle leidmine ei ole nii kerge kui selle tarbe allakriipsutamine. Kuid ometi on see igäihel, kes tahab saada heaks sportlaseks, hädatarviline ja lõppeks hoolsate katsumistega saavutatavgi.

A. RULLINGO

Vastutav toimetaja: A. Adorf.

Väljaandja: Eesti Spordi Kesklit.

KAUBAMAJA

„SPORT“

TALLINN,
SUUR KARJA TÄN. 18-4
TELEFON 446-00

SPORDIABINÕUD
TÄIELISES VALIKUS

O.-Ü. „ESTO“

TALLINN,
PIKK TÄN. 47.
TELEF. 444-22.

KÕIK SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega.